శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ; శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్నివిధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నింతకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాములవారి సంపూర్ణ చరిత్ర !

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (సప్తమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3/- ; అట్ట బైండు రూ. 3-50 }

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథ మిది...అమృతకలశము!... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

దేవీమాహాత్మ్యము

(శ్రీ దుర్గాసప్తశతి)

అనువాదకులు: శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

ఇందు మూలశ్లోకములు, వానికి ధారాళమయిన ఆంధ్రానువాదమును పొందుపఱుప బడియున్నవి. అందందు ముఖ్యములును నిగూఢములును అగు శబ్దములకు పాదదీపికలందు వివరణములు చేర్పబడియున్నవి. దేవీనవరాత్రములందును, ఇతర పవిత్రావసరములందును నిత్యపారాయణమొనర్పవలసిన ఉత్తమగ్రంథము. ఈ గ్రంథప్రాశస్త్యము పూర్తిగా వివరించు పీఠికయు చేర్పబడియున్నది.

"ధారాళమగు ఈ ఆంధ్రానువాదము తేటమాటలతో వ్రాయబడి సంస్కృతమూలముతో పరిపూర్ణసామరస్యము కలిగియున్నది".

—హిందూ (The Hindu) 6-10-57.

(170 + 16) పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు ప్రథమ ముద్రణము వెల : రూ. 2/-

శ్రీ వివేకానంద లేఖావళి

(రెండు భాగములు)

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

భారతదేశమున ఇంటింటను ఉండవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి; బాలికాబాలకు లెల్లరును శ్రద్ధతో పదేపదే చదువవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి.

ఈ లేఖలయందు దైవభక్తి, మానవరక్తి, కార్యాసక్తి—ఇవి నిరంతరసంయోగము దాల్చి జీవితాంధకారమును దొలగింపజేయు జ్యోతిగ నుండుట స్పష్టము.

—కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి

మొదటి భాగము : 256 పుటలు
రెండవ భాగము : 226 పుటలు

ఒక్కొక్క భాగము వెల : రూ. 1-50

ప్రతులకు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౪   ౧౯౫౭, నొవెంబెరు; హేవిళంబి – కార్తీకము   సంచిక ౫

విషయసూచిక

ప్రజలకొక విజ్ఞప్తి

"నెల్లూరు జిల్లా వరద కష్టనివారణకు సహాయమొనర్చుడు"

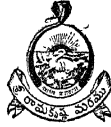
రామకృష్ణమిషను వారి సేవ

చెన్నపురి. [illegible]

ఇటీవల అతివృష్టివలన నెల్లూరు జిల్లాలోని [illegible] ప్రాంతములలోను అపారనష్టము వాటిల్లినది [illegible] జను లెరిగినవిషయమే. తమ సర్వస్వమును [illegible] పోగొట్టుకొనినవారికి [illegible]. పరిసర ప్రాంతములలో సహాయ మొనర్చుటకు శ్రీరామకృష్ణమిషను వారు [illegible] యున్నారు. మిషనుకు చేరినవారు ఆ గ్రామస్థలములకు [illegible] పరిస్థితులను స్వయముగ చూచి వచ్చియున్నారు. [illegible] నివారణ కార్యక్రమము ప్రారంభమగుచున్నది. [illegible] అత్యావసరవస్తువులను పంచిపెట్టుట జరుగును. ఈ ప్రయత్నముసకు వితరణముగ ధనసహాయమున్ను, [illegible] వస్త్రములును గావలసియున్నవి. వీనిని సోదర [illegible] వెంటనే యీ క్రింది విలాసమునకు పంప ప్రార్థితులు. (ఎంత స్వల్ప సహాయమైనను కృతజ్ఞతతో స్వీకరింపబడును. [illegible] సంగతి తెలుపబడును).

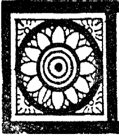
మీ సేవకు,

శ్రీరామకృష్ణమఠము. మైలాపూరు. మద్రాసు - 4.

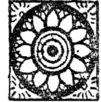
'సర్వేశ్వరుని శరణు జొరుము, అతని కృప నీ యనుభవమునకు అప్పుడు వచ్చును.''

—శ్రీ శారదామణి.

రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౪   ౧౯౫౭ - నొవెంబరు : : హేవిళంబి - కార్తీకము   { సంచిక ౫

చతుశ్శ్లోకీ

[యామునమునిప్రణీతము]

కాన్తస్ తే పురుషోత్తమః, ఫణిపతి శ్శయ్యాసనం, వాహనం
వేదాత్మా విహగేశ్వరో, యవనికా మాయా జగన్మోహినీ, ।
బ్రహ్మేశాదిసురవ్రజ స్సదయిత స్త్వద్దాసదాసీగణ,
శ్శ్రీ రిత్యేవ చ నామ తే, భగవతి, బ్రూమః కథం త్వాం వయమ్ ? ॥ ౧

టీ॥ భగవతి = సకలగుణపరిపూర్ణురాలవైనతల్లీ, పురుషోత్తమః = పురుషశ్రేష్ఠుడైనస్వామి, తేకాన్తః = నీకువల్లభుడు, ఫణిపతిః = ఆదిశేషుడు, శయ్యా = పాన్పుగను, ఆసనం = పీటగను ఉన్నాడు, వేదాత్మా = వేదస్వరూపియైన, విహగేశ్వరః = పక్షిరాజు, వాహనం = వాహనముగా ఉన్నాడు, జగన్మోహినీ = జగములను మోహింపజేయు, మాయా = మూలప్రకృతి, యవనికా = తెరగా ఉన్నది, సదయితః బ్రహ్మ ఈశ ఆది సురవ్రజః త్వత్ దాస దాసీ గణః = బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతలపత్నులు నీకు దాసీవర్గముగను ఆ దేవతలు దాసవర్గముగను ఉన్నారు, తే నామచ = నీపేరును, శ్రీః ఇతి ఏవ = శ్రీఅనియే ఉన్నది, త్వాం = ఇంతటి పెంపు గల నిన్ను, వయం = దాసులము, కథంబ్రూమః = ఎట్లు వర్ణింతుము ?

తా॥ కల్యాణగుణములు నిండిన తల్లీ, పురుషోత్తముడు నీ వల్లభుడు, సర్పరాజే నీకు పాన్పును పీఠమును, వేదస్వరూపి పక్షిరాజు నీ వాహనము, లోకమోహన మైన మూలప్రకృతి నీ తెర, దేవత లెల్లరు నీకు పరిచారకులు, వారిదేవేరులు నీకు పరిచారికలు, నీ పేరే శ్రీదేవి, ఇక నీ పెంపు నే మందుము ?

యస్యా స్తే మహిమాన మాత్మన ఇవ త్వ ద్వల్లభో ఽపి ప్రభుర్
నాలం మాతు మియ త్తయా నిరవధిం నిత్యానుకూలం స్వతః।
తాం త్వాం దాస ఇతి ప్రపన్న ఇతి చ స్తోష్యా మ్యహం నిర్భయో
లోకైకేశ్వరి, లోకనాథదయితే, దా న్తే, దయాం తే విదన్॥ ౨

టీ॥ లోక + ఏక + ఈశ్వరి = లోకాలకుఅద్వితీయురాలవైనప్రభ్వీణి, లోకనాథదయితే = సర్వేశ్వరునిప్రాణవల్లభా, యస్యాః తే = ఏ నీయొక్క, నిరవధిం = ఎల్లలేనిదియు, స్వతః = స్వాభావికముగనే, నిత్య + అనుకూలం = సదాప్రియముగఉండునదియు అగు, మహిమానం = మహిమను, ఇయ త్తయామాతుం = ఇంతఅనికొలుచుటకు, ప్రభుః = సర్వశక్తి యైన, త్వద్ వల్లభః అపి = నీప్రియుడుసైతము, ఆత్మనః(మహిమానంమాతుం)ఇవ = తనమహిమనుకొలుచుటకు అసమర్థుడుగ ఉన్నట్లే, న + అలం = అసమర్థుడుగ ఉన్నాడో, తాంత్వాం = అట్టినిన్ను, అహం = నేను, నిర్భయః = భయములేనివాడనై, స్తోష్యామి = స్తుతింప నున్నాను (ఏల యన), దా న్తే(మయి) = కృపణుడనైననాయందు, తేదయాంవిదన్ సన్ = నీకు ఉన్న దయను ఎఱిగినవాడనై, దాసఃఇతి = దాసుడననుకారణముచేతను, ప్రపన్నఃఇతిచ = శరణాగతుడను అను కారణముచేతను.

తా॥ సర్వేశ్వరప్రియా, లోకైకేశ్వరి, సర్వజ్ఞుడైనను నీప్రియుడు తనమహిమకొలత నెఱుంగనట్లే నీ మహిమకొలతను గూడ ఎఱుగడు. అంతటిది నీ మహిమ! అది నిరవధి యగుటే కాక సర్వేశ్వరునికి సదా ప్రియ మైనది. నేను నీ దాసుడను, శరణాగతుడను, నాయందు నీ కున్న దయ నెఱింగినవాడను, కావున స్తుతించు సామర్థ్యము లేకున్నను భయములేక స్తుతింప పూనుకొనుచున్నాను.

ఈషత్ త్వత్ కరుణా నిరీక్షణ సుధా సన్ధుక్షణాద్ రక్ష్యతే
నష్టం ప్రాక్ తదలాభత స్త్రిభువనం సమ్ప్రతి త్యనన్తోదయమ్।
శ్రేయో న హ్యరవిన్దలోచనమనఃకాన్తాప్రసాదా దృతే
సంసృ త్యక్షర వైష్ణవాధ్వసు నృణాం సమ్భావ్యతే కర్హిచిత్॥ ౩

టీ॥ ఈషత్ = రవంత, త్వత్ కరుణానిరీక్షణసుధాసన్ధుక్షణాత్ = దయతోడి నీచూపు అనెడిఅమృతమునుచల్లుటచే, త్రిభువనం = ముల్లోకములును, రక్ష్యతే = కాపాడబడుచున్నది, ప్రాక్ = మునుపు, తత్ అలాభతః = ఆకరుణాకటాక్షప్రాప్తి లేమిచే, నష్టం = నశించియుండినది, సంప్రతి = (కటాక్షప్రాప్తిగల్గిన)యిప్పుడు, అన న్త + ఉదయమ్ = అపారమైనఅభ్యుదయముగలిగి యున్నది, నృణాం = మనుష్యులకు, సంసృతిఅక్షరవైష్ణవఅధ్వసు = ఇహలోకభోగ, కైవల్య భోగ, పరమపదభోగాలలో, శ్రేయః = మేలు, అరవిన్దలోచనమనఃకాన్తాప్రసాదాత్ ఋతే =

పుండరీకాక్షుడైన భగవంతుని మదిమెచ్చిన దివ్యమహిషియగు దేవియనుగ్రహించిననే కాని (మఱి ఎట్లును), కర్హిచిత్ = ఒకప్పుడును, న సంభావ్యతే హి = సంభవింపజాలదుకదా.

తా॥ నీ కటాక్షప్రాప్తికి ముందు ఈ ముల్లోకములును నష్టములై యుండినవి. నీ కటాక్ష ప్రాప్తిచే వీని కిప్పుడు అనన్తాభ్యుదయము చేకూరినది, కరుణతోడి నీ చూపుటమృతమును రవంత చల్లిన చాలును, లోకము రక్షిత మగును. ఇహలోకమున గాని కైవల్యమున గాని పరమ పదమున గాని, శ్రేయః మొందవలె నన్న దానికి అరవిందలోచనునిహృదయేశ్వరివైన నీ కృప ఒక్కటే ప్రాపకము, వేఱొండు లేదు.

శా న్తానన్త మహావిభూతి పరమం యద్ బ్రహ్మ రూపం హరేర్
మూర్తం బ్రహ్మ తతో ఽపి తత్ ప్రియతరం రూపం య దత్యద్భుతమ్।
యా న్యన్యాని యథాసుఖం విహరతో రూపాణి సర్వాణి తా
న్యాహు స్స్వై రనురూప రూపవిభవైర్ గాఢోపగూఢాని తే॥ ౪

టీ॥ శాన్త = దోషగంధమే లేనిదియు, అనన్త = ఎల్లలేనిదియు, మహావిభూతి = నిత్యవిభూతి లీలావిభూతి అను రెండు విభూతులు గలదియు, పరమం = సర్వోత్కృష్టమును, బ్రహ్మ = బ్రహ్మపద వాచ్యమును ఐన, హరేః యద్రూపం = సర్వేశ్వరుని ఏ స్వరూపముగలదో, తతః అపి = ఆ స్వరూపమునకంటెను, తత్ ప్రియతరం = ఆ స్వామికి అత్యంతప్రియమును, అత్యద్భుతం = అత్యా శ్చర్యమును, మూర్తం బ్రహ్మ = రూపుదాల్చిన బ్రహ్మమనబడునదియు నగు, యద్రూపం = (దేవుని) ఏ దివ్యమంగళవిగ్రహము (= పరవాసుదేవరూపము) గలదో, యథాసుఖం = హాయిగా, విహరతః = లీలారసము ననుభవించు, (తస్య హరేః = ఆ స్వామియొక్క), అన్యాని యాని రూపాని = ఉచ్చావచములైన రామకృష్ణాద్యవతారమూర్తులు ఏవి కలవో, తాని సర్వాణి రూపాణి = ఆ రూపములు అన్నియు, (ఓ శ్రీమహాలక్ష్మి) తే = నీయొక్క, స్వైః = సొంత, అనురూపరూపవిభవైః = అనుగుణరూపవిశేషాలచే, గాఢ + ఉపగూఢాని = నిరంతరసంశ్లిష్టము లని, ఆహుః = చెప్పుదురు.

తా॥ సర్వేశ్వరుని దివ్యాత్మస్వరూపమందేమి, పరవాసుదేవరూపమందేమి, ప్రద్యు మ్నానిరుద్ధ సంకర్షణ వాసుదేవ రూపములందేమి, మత్స్య కూర్మ వరాహ నృసింహ రామ కృష్ణాది రూపములందేమి, వానివానికి అనురూపములైన రూపములతో ఓ శ్రీమహాలక్ష్మి నీవును చేరి ఉన్నా వని చెప్పుదురు.

"అమ్మా, నాకు పేరుప్రతిష్ఠలు అక్కఱ లేదు; అష్టసిద్ధులు నాకు అక్కఱ లేదు; నూఱు సిద్ధులైనను నాకు అక్కఱ లేదు. అమ్మా, నాకు జీవితభోగానుభవా పేక్ష లేదు. నీ పాదపద్మములందు నాకు స్వచ్ఛమైన భక్తిని ప్రసాదింపుము. తల్లీ, అదే నేను కోరు వరము".

—శ్రీరామకృష్ణుడు.

దీపావళి

(సంపాదకీయము)

ఆసేతుహిమాచలము మన భరతఖండమున మహాత్ముల తపస్సుచే పవిత్రము లైన క్షేత్రములు ఎన్నో ఉన్నవి. ఆ తపస్వులకు ఎవరు సాటి? తమ సాధనలు సిద్ధించిన స్థలములకే వారు తమ తపస్సులను అర్పించిరి. ఎందుల కనగా సామాన్య మానవులు ఆధ్యాత్మిక సాధనలు చేయ లేరు. కావున రా నున్న కలికాలమునకై వారు తమ తపస్సులను ఆ యా స్థలాలకు అట్లు అర్పించిరి. ఆ స్థలాలు పుణ్యక్షేత్రాలై యాత్రికులకు పుణ్యప్రదము లైనవి. అట్లే దేహమనఃపావనము లైన పుణ్యతీర్థాలును మన దేశ మంతటను ఉన్నవి. గ్రహనక్షత్రాలయోగములచే గలుగు పుణ్యకాలాలును ఉన్నవి.

మఱి విశేష మే మనగా సంక్షిప్త జగద్రూపమే మానవశరీరము అని యోగశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. బాహ్యప్రపంచాన ఉండునట్టి పుణ్యక్షేత్రాలను పోలిన పుణ్యక్షేత్రాలు, పుణ్యతీర్థాలను పోలిన పుణ్యతీర్థాలు, పుణ్యకాలాలను పోలిన పుణ్యకాలాలు మానవ శరీరములోనే ఉన్నవి. అంతే కాదు శరీరగతా లైన క్షేత్రాలకు తీర్థాలకు కాలాలకు ప్రభావము ఎక్కువ.

> ఆత్మస్థం తీర్థ ముత్సృజ్య
> బహి స్తీర్థాని యో వ్రజేత్
> కరస్థం స మహారత్నం
> త్యక్త్వా కాచం విమార్గతి.
>
> [సూతసంహిత XI-52]

తనలో ఉన్న తీర్థమును విడిచి వెలుపలి తీర్థాలకు పరుగులెత్తువాడు చేత నున్న మహారత్నమును పాఱవేసి గాజుముక్కను వెదకునట్టివాడు. ఒడలియందలి నాడు లన్నియు దేవతాస్థానాలే. సుషుమ్నా నాడి శివస్థానము, ఇడా నాడి విష్ణుస్థానము, పింగళానాడి విరించిస్థానము, విరాణ్ణాడి సరస్వతీస్థానము. ఈ నాడుల కలయికలే ఋతువులను పుణ్యకాలాలను సూచించును.

తపోధనులు తమ తపసులను ఆయా క్షేత్రాలకు తీర్థాలకు అర్పించినందున వాని కంతటి ప్రాశస్త్యమును ప్రభావమును గలిగినవి. మఱి పుణ్యకాలాలకుమాత్రము ప్రాశస్త్యప్రభావాలు తమంతట గలిగినవే కాని మహాపురుష సంబంధముచే గలిగినవి కావు. మహోదయము, అర్ధోదయము, ఉపరాగము, విషు, అమావాస్య – అను వీని పవిత్రతకు అప్పటి గ్రహయోగాలే కారణాలు. మహావ్యక్తిసంబంధముచే ప్రాశస్త్య మొందిన పుణ్యకాలము ఒకే ఒకటి మాత్రమే ఉన్నది. అదే నరకచతుర్దశి యనబడు ఆశ్వయుజ కృష్ణపక్ష చతుర్దశి. మహాబలగర్వితుడై లోకకంటకుడుగ ఉండిన నరకాసురుని శ్రీమహావిష్ణువు సంహరించెను. నరకాసురుని తల్లి భూదేవి. పుత్రుని మరణవార్తను విన్నప్పుడు ఆమె దుఃఖపరవశురాలు కాలేదు. పుత్రశోకము నణచుకొని, పుత్రునకు మరణము సాక్షా న్నారాయణునిచే గలిగినందులకు సంతోషించెను. కొడుకును కోల్పో

యిన దుఃఖమునకు ఆమె చో టీయ లేదు. నరకనాశనముచే లోకప్రజలకు గలిగిన సంతో షాతిశయమును జూచి ఆమెయు సంతో షించెను.

నరకచతుర్దశి అను పేర ఆ దినమును ప్రతి సంవత్సరమును పండుగగా కొనియాడవలె నని ఆమె దేవుని వర మడిగి ఇప్పించుకొనెను. నరకాసురుడే ప్రాణమును విడుచుటకు ముందు అట్టి వర మడిగి యిప్పించుకొనె నను క్రమ మొకటి కలదు. నాటి వేగుజామున ఇంటింటను ప్రజలు తలంటి స్నానము చేసి నూత్న వస్త్రము లను ధరించి విందువినోదాల తేలుదురు. కొన్ని ప్రాంతములలో ఈ పండుగకు ఇంటింటను దీపాలు వెలిగింతురు. దీపావళి అను పేరు ఈ పండుగకు కలిగినందులకు కారణము అదే.

ఇది జ్ఞానజ్యోతిచే అవిద్యాంధకారమును పోద్రోలుటనుగూడ సూచించును. తక్కిన పుణ్యకాలములవలె కాక, ఈ పుణ్యకాలము ఒకానొకభక్తురాలు దేవుని ప్రార్థించి యిప్పించు కొన్న వరముచే ప్రాశస్త్యమును గన్నది. ఆ భక్తురాలు తన దుఃఖమును గణింపక లోక క్షేమమునే కోరిన ఉత్తమురాలు. అంతేకాదు నిజమునకు మానవులకు శ్రేయము గూర్ప దేవుడు ఏర్పఱచిన ప్రణాళికలో చేరినవే మానవు లనుభవించు కష్టాలును. అట్టి దృక్ప థము నవలంబించిన నరకాసురమాత వందనీయ.

సంకల్పకల్పలతికా మవధిం క్షమాయాస్
స్వేచ్ఛావరాహమహిషీం సులభానుకమ్పామ్
విశ్వస్యమాతర మకిఞ్చన కామధేనుం
విశ్వంభరా మశరణ శ్శరణం ప్రపద్యే.

వేఱు దిక్కు లేదు. విశ్వంభరాదేవినే శరణు చొచ్చు చున్నాను. ఆమె లోకజనని, పేదల పాలిటి కామధేనువు, ఓర్పుతలపోలము, కష్టపడ నక్కఱ లేకే కనికరించునది, సంకల్పకల్పలతిక, వరాహనాయని దేవేరి.

పత్యు ర్దక్షిణ పాణి పఙ్కజ పుటే
విన్యస్త పా దామ్బుజా
వామం పన్నగ సార్వభౌమ సదృశం
పర్యఙ్క యస్తీ భుజమ్
పోత్ర స్పర్శ లసత్ కపోల ఫలకా
ఫుల్లారవి న్దేక్షణా
సా మే పుష్యతు మఙ్గళా న్యనుదినం
సర్వాణి సర్వంసహా ॥

పెనిమిటి కుడి కరకమలమున అడుగుదామర నుంచుకొని, స్వామి యెడమ భుజమును పన్నగ సార్వభౌముని బోలిన దానిని పాన్పుగ జేసి కొని, ఆ వరాహదేవుని వదనము తగులుటచే వెలుగొందు నిగనిగని చెక్కిళ్లును, వికసించిన నేత్రకమలములును గల భూదేవి నాకు అను దినమును మంగళము లొసంగు గాక.

దేహమునకు పుట్టుక కలిగినది, చావును కలుగును. కాని ఆత్మకు మరణము లేదు. అది వక్కను పోలినది. వక్క పరిపక్వ మయినపుడు చిప్ప కంటుకొనదు, కాని ఇంకను పచ్చిగ ఉన్నప్పుడు దానిని చిప్పనుండి వేఱుపఱచుట కష్టము. భగవత్సాక్షాత్కారము కలిగిన పిమ్మట దేహమే ఆత్మ అని ఎవడును అను కొనడు. ఆత్మ వేఱు దేహము వేఱు అని అతడు ఎఱుగును. —శ్రీరామకృష్ణుడు

గతాగత పరీక్ష

డాక్టరు పోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, ఎం. ఏ., ఎం. లిట్., పిఎచ్. డి.

నవీనవైజ్ఞానికులు శాశ్వతపరిణామము కలదని వాదింతురు. అణువులో సహిత మెల్లప్పుడు మార్పులు గన్పించుచున్నవందురు. ఇట్టి మార్పును గమనమని వ్యవహరింప వీలున్నది. గమన మనునది వ్యావహారిక జగములో కన్పించుచున్నను, వాస్తవముగా యుక్తియుతము కాగలదా? అను ప్రశ్నను విచారింపవలెను. గమన మనబడు పరిణామము తార్కికబుద్ధికి గూడ కుదరజాలనిచో తత్త్వము నిష్క్రియము గాక తప్పదు. అప్పుడు వ్యావహారిక ప్రపంచమునకు తాత్త్వికత ఉండ వీలులేదు. ఈ సిద్ధాంతము మాధ్యమకులలో అంతర్లీనమై యున్నది. అద్వైతులు దీనిని ఉపనిషన్మతానుసారముగా స్పష్టపరచిరి. వస్తుతః మధ్యమక వాదమునకు పునాదులు ప్రధానోపనిషత్తులలోనే కన్పించుచున్నవి. అందుచే నాగార్జునాచార్యులు చెప్పిన గతాగతపరీక్షను గమనింప వలసి యున్నది.

గతాగత పరీక్షా

1. గతం న గమ్యతే తావ దగతం నైవ గమ్యతే
గతాగత వినిర్ముక్తం గమ్యమానం న గమ్యతే.

2. చేష్టా యత్ర గతి స్తత్ర గమ్యమానే చ సా యతః
న గతే నాగతే చేష్టా గమ్యమానే గతి స్తతః.

3. గమ్యమానస్య గమనం కథం నామోపపత్స్యతే
గమ్యమానే ద్విగమనం యదా నైవోపపద్యతే.

4. గమ్యమానస్య గమనం యస్య తస్య ప్రసజ్యతే
ఋతే గతే రమ్యమానం గమ్యమానం హి గమ్యతే.

5. గమ్యమానస్య గమనే ప్రసక్తం గమనద్వయమ్
యేన తద్గమ్యమానం చ యచ్చాత్ర గమనం పునః.

6. ద్వౌ గంతారౌ ప్రసజ్యేతే ప్రసక్తే గమనద్వయే
గంతారం హి తిరస్కృత్య గమనం నోపపద్యతే.

7. గంతారం చే త్తిరస్కృత్య గమనం నోపపద్యతే
గమనే ఽసతి గంతాథ కుత ఏవ భవిష్యతి?

8. గంతా న గచ్ఛతి తావ దగంతా నైవ గచ్ఛతి
అన్యో గంతు రగంతుశ్చ క స్తృతీయో హి గచ్ఛతి?

9. గంతా తావ ద్గచ్ఛతీతి కథ మే వోపపత్స్యతే
గమనేన వినా గంతా యదా నై వోపపద్యతే.

10. పక్షో గంతా గచ్ఛ తీతి యస్య తస్య ప్రసజ్యతే
గమనేన వినా గంతా గంతు ర్గమన మిచ్ఛతః.

11. గమనే ద్వే ప్రసజ్యేతే గంతా య ద్యుత గచ్ఛతి
గం తేతి చోచ్యతే యేన గంతా సన్ య చ్చ గచ్ఛతి.

12. గతే నారభ్యతే గంతుం గంతుం నారభ్యతే ఽగతే
నారభ్యతే గమ్యమానే గంతు మారభ్యతే కుతః?

13. న పూర్వం గమనారంభా ద్గమ్యమానం న వాగతమ్
య త్రారభ్యేత గమన మగతే గమనం కుతః?

14. గతం కిం గమ్యమానం కి మగతం కిం వికల్ప్యతే
అదృశ్యమాన ఆరంభే గమన స్యైవ సర్వథా.

15. గంతా న తిష్ఠతి తావ దగంతా నైవ తిష్ఠతి
అన్యో గంతు రగంతు శ్చ క స్తృతీ యో ఽథ తిష్ఠతి?

16. గంతా తావ త్తిష్ఠ తీతి కథ మే వోపపత్స్యతే
గమనేన వినా గంతా యదా నై వోపపద్యతే.

17. న తిష్ఠతి గమ్యమానా న్న గతా న్నాగతా దపి
గమనం సంప్రవృత్తి శ్చ నివృత్తి శ్చ గతేః సమా.

18. య దేవ గమనం గంతా స ఏ వేతి న యుజ్యతే
అన్య ఏవ పునర్గంతా గ తే రితి న యుజ్యతే.

19. య దేవ గమనం గంతా స ఏవ హి భవే ద్యది
ఏకీభావః ప్రసజ్యేత క ర్తుః కర్మణ ఏవ చ.

20. అన్య ఏవ పున ర్గంతా గ తే ర్యది వికల్ప్యతే
గమనం స్యా దృతే గంతు ర్గంతా స్యా ద్గమనా దృతే.

21. ఏకీభావేన వా సిద్ధి ర్నానాభావేన వా యయోః
న విద్యతే తయోః సిద్ధిః కథం ను ఖలు విద్యతే?

22. గత్యా య యోచ్యతే గంతా గతిం తాం స న గచ్ఛతి
యస్మా న్న గతి పూర్వో ఽస్తి కశ్చి త్కించి ద్ధి గచ్ఛతి.

23. గత్యా య యోచ్యతే గంతా తతో ఽన్యాం స న గచ్ఛతి
గతీ ద్వే నోపపద్యేతే యస్మా దేకే ప్రగచ్ఛతి.

24\. సద్భూతో గమనం గంతా త్రిప్రకారం గచ్ఛతి
నాసద్భూతోఽ గమనం త్రిప్రకారం స గచ్ఛతి.

25\. గమనం స ద స ద్భూతః త్రిప్రకారం న గచ్ఛతి
తస్మా ద్గతి శ్చ గంతా చ గంతవ్యం చ న విద్యతే.

ఇ త్యాచార్య నాగార్జునపాద రచితాసు మూల మధ్యమక కారికాసు
గ తాగత పరీక్షా నామ ప్రకరణమ్.

[వివరణ]

1\. పోవుట అను క్రియ ముగియువేళకైన మార్గమును గతమని యందురు, ప్రస్తుతము మనము నడచుచు చేరబోవు స్థలము గమ్యము. గతము భూతకాలమునకు చెందినది. గమ్యము వర్తమానకాలము నాశ్రయించుకొని రాబోవునది. గతము నాకు గమ్యస్థలమనుట అసంబద్ధము. గమనవ్యాపారము ప్రాదుర్భవింపక పోయినచో గమ్యమని చెప్పికొనదగినది అనాగతవిషయము. అనాగతమునకు, వర్తమానమునకు విశేషభేదముండుటచేత అనాగతమును చేరుట కుదురదు. దానిని చేరగల్గితిమేని అది అనాగతమే కాజాలదు. గతము, అనాగతము అనువానికంటె విలక్షణమైన గమ్యమానమును కూడ చేరలేము.

పోవువాడే ప్రదేశము నతిక్రమించియుండునో ఆ ప్రదేశము గతము. దేనిని వాడతిక్రమింపలేదో అది వానికి అనాగతము. గతము, అనాగతముకూడ కాకయుండు గమ్యమానము మూడవది కన్పింపదు. గమ్యమానమగు మార్గమును పొందలేమని భావము. ఈమార్గము నాచే గమ్యమాన మనుటయే కుదురదు గనుక ఇచట గమనమే లేదనవలెను.

ఒకచోటినుండి మరియొక-చోటికి వొకడు వెడలునప్పుడు ఏ ప్రదేశము అతని చరణాక్రాంతమో అదే గమ్యమానమనికూడ అనలేము. కాలిౘ్రవేళ్ళ చివరఉన్న భూపరమాణువులలో వెనుకనున్న పరమాణువులు గతించిన మార్గములో నున్నవి. మడమక్రింపనున్న పరమాణువులలో చివరవి అనాగతములోనివి. వీనికి మించి గమ్యమానమగు పరమాణువులు కన్పింపవు.

2\. అడుగుతీసి అడుగువేయుట చేష్ట. గమన వ్యాపారమున నున్నవానికి ఎచ్చట ఇట్టి చేష్ట కన్పించునో అక్కడ గమనమున్నది. గతించిన మార్గమునగాని, అనాగతమార్గమునగాని ఈ చేష్ట కన్పింపదు గనుక ఇది గమ్యమానప్రదేశమునసే కావలెను, ఎచట గమనము కలదో అక్కడ గమ్యమానము కలదనవలెను. కాబట్టి గమ్యమానమే గమనవ్యాపారమున నున్నదని సిద్ధమగును.

3\. కాని గమ్యమానమునకు గమన మెట్లు కుదురగలదు? గమ్యమానమగుచున్నది మార్గము కనుక గమ్యమానము పోవుచున్నదనుట అసంబద్ధము. పోబడుచున్నది పోవుచున్నదనుటలో రెండు గమనములు ఒకే ఒక కర్తకాపాదింపబడుచున్నవి. పోవుట అను వ్యాపారములేని గమ్యమానముండజాలదుగదా!

4\. గమ్యమానమునకే గమనమున్నదని

వాదించితిమేని గమ్యమానమున మాత్రము గమనవ్యాపారముండజాలదు. నే పోవుచున్న ఈ మార్గము నాచే పొందబడుచున్నది అను టలో పునరుక్తి ఉన్నది. ఇచట రెండు క్రియా వ్యాపారములు రాగలవు. ఒకే ఒక కర్త కేక కాలమున రెండు గమనవ్యాపారములు సంభ వింప వీలు లేదు.

4. పొందబడుచున్నదిఅని చెప్పినపుడే గమన క్రియాసంబంధమున్నదని, కాబట్టి గమ్యమాన వ్యపదేశమున ఇట్టి క్రియాసంబంధము లేదని వాదింప వీలు లేదు. గమ్యమానమునకు గమన క్రియాసంబంధమున్నచో వస్తుతః గమ్యమాన మున ఇట్టి గమన ముండ వీలు లేదు. అప్పుడు గమనరహితమైన గమనము నంగీకరింపవలసి వచ్చును.

5. గమ్యమానమునకు గమనక్రియాసంబంధ మున్నదనినచో ఇచట గమ్యమానమున నొక గమనము, గమనక్రియలో రెండవగమనము రాగలవు. ఒకేక్షణమున రెండు గమనవ్యాపా రములను చెప్పినట్లు కాగలదు. ఏ గమనము ద్వారా మార్గము గమ్యమానమగునో అది మొదటి గమనము. గమ్యమానమునగల వర్త మానగమనము రెండవది. ఈ రెండు గమనము లేక కాలమున పొసగవు.

6. రెండు గమనములు ఏక కాలమున నున్న వని అంగీకరింపవలసివచ్చినచో ఇద్దరు గమన శీలు రుండవలెను. పోవువాడు లేనిచో పోవుట యనునది ఉండదు గనుక గంతృద్వయము నంగీకరింపవలెను. గమ్యమానమున, గమన మున ఒకే ఒక కర్త యున్నచో రెండు గమ నము లుండ వీలు లేదు.

కాని ఒకే ఒక వ్యక్తి కూర్చొనియుండి మాట్లాడునపు డతడు రెండు వ్యాపారములను చేయుట లేదా? అను ఆశంక రావచ్చును. ఇచట వ్యక్తి ఒకడైనను అతని కభిన్నమైన శక్తులు గలవని అంగీకరించుచున్నాము. కూర్చొని యుండుటయే అతని మాటలాడు వ్యాపారము కాదుగదా! ద్రవ్య ముభయత్ర ఒకటైనను, ఈ రెండు వ్యాపారములు రెండు శకులనుంచి వచ్చునవి.

7. పోవువాడు గమనక్రియ కాశ్రయము కాజాలడని ఇక చెప్పుచున్నాడు. పోవువాడు లేనిచో పోవుటయే ఉండదు. గమనము కుదుర జాలదని వెనుక చెప్పితిమి. అప్పుడు గమనము కలవా డెట్లు లభింపగలడు? గమనశీలుడు లేనపుడు గమన మెక్కడ ఉండగలదు?

8. గమనము కలవాడు పోవుట లేదని తర్వాతి మూడు శ్లోకములలో చెప్పబడనున్నది. గమనము లేనివాడు పోనేపోలేదు. ఈ ఇరువురి కంటె భిన్నమై పోవుచున్నా డనబడు మూడవ వ్య. ఎవడును లేడు గదా!

9. గమనము కలవాడు పోవుచున్నాడను వాక్యమున గమనము కలవానిలో గమనస్వభా వము లేదు కనుక అతనితో పోవుట యను క్రియను జతపరచుచున్నాము. గమనము లేని పోవువానిని పోవుచున్నాడన వీలు లేదు. పోవు చున్నాడని మాత్ర మనవచ్చును. కాని అతని పోవుచున్నవాడని యన వీలు లేదు?

10, 11. గమనక్రియాయోగమువలననే ఒకడు పోవుచున్నవాడని వాదించినచో అతడు వస్తుతః గమనశీలము కలవాడా, కాదా? వాస్తవమైన గమనశీలమున్నవానిని మరలిపోవు చున్నాడనినచో రెండు గమనక్రియలలో అతడు చిక్కుకొనగలడు. కానిచో రెండవ గమనక్రియ లేకయే అతడు ఎప్పుడు పోవుచున్నవాడు కాగలడు? గమనశీలుడు పోవుచున్నాడని చెప్ప

రాదు. ఇట్లు కానిచో రెండు గమనములు రాగలవు. అప్పు డొకే ఒక వ్యక్తిని గంతృద్వయముగా పరిగణింపవలెను. ఇది అసంబద్ధము.

పోవుచున్నవాడై పోవుచున్నాడా? లేక పోకుండ పోవుచున్నాడా? లేక మూడవవిధ మేదైన గలదా? ఈ మూడు పక్షములు కుదుర వని వెనుకనే చెప్పితిమి.

12. గమనారంభ మున్నదికదా యని కొందరనవచ్చును. కాని గతించిన మార్గమున గమనారంభమున్నదా? లేక గతింపని మార్గమున ఈ గమనారంభమున్నదా? లేక ఈ ఆరంభము గమ్యమానమార్గమున గలదా?

గమనక్రియ పరిసమాప్త మైనపుడే గతించిన మార్గముండగలదు గనుక, ఇట్టి మార్గమున వర్తమానగమనారంభమునకు ప్రసక్తి లేదు. గతించినదానికి వర్తమానమునగలదానికి పరస్పర విరోధమున్నది. ఇట్లే అనాగతమునకు, వర్తమానమునకు విరోధముండుటచే గతింపని మార్గమున వర్తమాన గమనారంభ ముండ జాలదు. గమ్యమానము లేదని, ఒకవేళ ఉన్న నో గమనద్వయము, గంతృద్వయము రాగలవని చెప్పితిమి గనుక గమ్యమానమున కూడ గమనారంభమునకు తావులేదు. కావున గమనారంభ మెక్కడ?

13. ఇచట ఎట్లున్నాడో అట్లే ఉన్న దేవదత్తుడు గమనము నారంభింపజాలడు, గమనారంభమునకు పూర్వము గమ్యమానమగు మార్గముగాని, గతించిన మార్గముకాని అతనికి లేవు గనుక ఈ రెండు మార్గములను గురించిన గమనారంభము కుదురదు. గతింపని మార్గ విషయమున గమన మెట్లు సిద్ధము కాగలదు? గమనక్రియ ప్రాదుర్భవింపని మార్గము గతింపని మార్గము. ఇట్టి మార్గము గమనక్రియారహితము గనుక దీనిని గురించి బయలుదేరుట పొసగదు.

14. గతము, గమ్యమానము, అగతము అని మార్గములను మూడు విధముల కల్పించుట అసంగతము. గమనారంభమే కన్పింపనిచో, ఈ మార్గ త్రైవిధ్య మెందుకు?

15. "గమనము, స్థితి అనునవి సాపేక్షక శబ్దములు. స్థితి యనునది ఉన్నది గనుక గమనముకూడ కలదు" అను ఆక్షేపమున కిక సమాధాన మీయబడుచున్నది.

పోవుచున్నవాడు నిలబడియుండుటలేదని తర్వాతి శ్లోకమున గలదు, గమనము లేనివాడు నిలబడియే ఉన్నాడు గనుక, మరల నిలబడియున్నాడనిన క్రియాద్వయ ప్రసక్తి రాగలదు. ఒక క్రియవలన గమనరహితుడని, మరియొక క్రియవలన నిలబడియున్నాడని చెప్పిన కర్తృద్వయము రాగలదు. గమనము, గమనరాహిత్యము గలవారికంటె భిన్నమైన మూడవవ్యక్తి ఈ సందర్భమున లేడు.

16. నిలబడియున్నాడని చెప్పినపుడు స్థితికి విరుద్ధమైన గమనము నతనికి ఆపాదింప వీలు లేదు. నిలబడియున్నవాడు గమనము లేనివాడు. గమనరహితుడు పోవుచున్నవాడు కాజాలడు.

17. గమన మనునది లేదని సిద్ధాంతించితిమి గనుక గతించిన మార్గమునుంచి పోవుచున్నవాడు మరల రాజాలడు. ఇట్లే గతింపని మార్గమునుంచికూడ అతనికి నివర్తన లేదు. గమ్యమాన మనునది లేదు గనుకను, ఒక వేళ ఉన్నచో నట గమనక్రియ కన్పింపదు గనుకను, గమ్యమానమార్గమునుంచికూడ నివర్తన ఉండవీలులేదు.

నిలబడియుండుట అనుదానిని సిద్ధింపజేయుటకై సాధింపబడు గమనము పూర్వము నిరస్తమైన గమనము వంటిదే. గమనమే కుదురనిచో, దీనిని ఆశ్రయించుకొని గతిసాపేక్షమైన స్థితి కూడ కుదురజాలదు. పూర్వము గమనారంభము కుదురదని చెప్పిన రీతిగానే స్థితియొక్క ఆరంభముకూడ సిద్ధింపజాలదని చెప్పికొనవలెను.

18, 19, 20. గమన మనునది ఉన్నదని నవో, అది గంతృవ్యతిరిక్తమైన కావలెను, లేక తదవ్యతిరిక్తమైన కావలెను. గమనమేదో దానినే గమనము కలవాడని చెప్పితిమేని కర్తకు క్రియకు ఐక్యము సిద్ధము కాగలదు. అప్పుడు ఇది గమనక్రియ, వాడు గమనము కలవాడు, అను వివేకమునకు తావుండదు. ఛేదించువాడు, ఛేదనము అభిన్నములు కావుగదా! గమనము కలవానికి, గమనమునకు భేదమున్నచో, అప్పుడు గమనము కలవాడు గమనక్రియపై ఆధారపడనక్కరలేదు. ఇట్లే గంతృనిరపేక్షమైన గమన ముండవలెను. కాని ఇది అసంభవము.

21. ఏకీభావమని చెప్పినను, భిన్నమని చెప్పినను గంతృగమనములు సిద్ధింపజాలవు గనుక పోవుట, పోవువాడు అనునవి కన్పించుటలేదు.

22. ఏగమనవ్యాపారముద్వారా దేవదత్తుడు గంతృశబ్దముచే వ్యవహరింపబడుచున్నాడో, ఆవ్యక్తిపోవుచున్నవాడైనను పోజాలడు. గమనవ్యాపారసంబంధమున్నపుడే పోగలవానికి వస్తుతః గమనములేదు. అసలు గమనమే లేనివాడెట్లు పోగలడు? గమనమునకు పూర్వమే గంతృశబ్దముచే వ్యవహరింపబడినను పోజాలనివాడు ఆతర్వాత మాత్రము పోలేడు గదా! గమనము నపేక్షింపకయే పోవువాడని చెప్పబడువాడు ఎక్కడకు పోగలడు?

23. గమనవ్యాపారమున్నపుడే పోగల గంతృశబ్దవాచ్యునకు రెండు గమనములుండవలెను. గంతృశబ్దమున నొకగమనము, గమనవ్యాపారమున మరియొక గమనము రాగలవు. ఒకే ఒక వ్యక్తికి గమనద్వయము కుదురదు గదా! ఇట్లే వక్త మాట్లాడుచున్నాడు, కర్త క్రియను చేయుచున్నాడు అని మొదలుగాగల ప్రయోగములుకూడ నిరస్తములగుచున్నవి.

24, 25. గమనవ్యాపారముతో సంబంధముగల పోవువాడు, ఇట్టి వ్యాపారములేని గంతృశబ్దాభిధేయుడు, గమనాగమన వ్యాపారముల సంబంధముగల పోవువాడు సిద్ధము కాజాలరు. ఇట్లే మూడు విధముల గమనముకూడ సిద్ధింప వీలులేదు. కావున పోవువాడు, పోవుట, పోబడుస్థలము ఎక్కడను కన్పింపవు.

శ్రీ ఆచార్య నాగార్జునులు రచించిన
గతాగత పరీక్షా ప్రకరణము.

ఒకానొకడు జ్వరగ్రస్తుడై మంచముపట్టి ఉన్నాడు అనుకొనుము. నీవు ప్రాతపద్ధతిని దేశీయౌషధములు ఇచ్చి వ్యాధిని మెల్లగా కుదుర్తము అని,అనుకొంటివేని, ఈలోగా రోగికి ప్రాణములుపోయినను పోవచ్చును. అతనిశరీరపరిస్థితి అధిక విలంబమును ఓర్వదు. డి. గుప్తాగారి చుఱుకైన మందే ఈ దినాలలో సరియైనది. భగవత్ప్రార్థనము భగవత్సంకీర్తనము మున్నగు వానితో కూడిన భక్తిమార్గమే భక్తియోగమే కలియుగమున ఉత్తమోత్తమ మైనది. —శ్రీరామకృష్ణుడు

ఓం తత్సత్ నమస్తే!

మోక్షసాధన

శ్రీ శ్రీ నిత్యానందస్వాములు

శ్లో॥ సృష్ట్వా పురాణి వివిధా న్య
జయా ఽఽత్మ శక్త్యా
వృక్షాన్ సరీసృపపశూన్
ఖగ దంశ మత్స్యాన్।
తైః తైరతుష్ట హృదయః
పురుషం విధాయ
బ్రహ్మావలోకధిషణం
ముద మాప దేవః॥

(శ్రీమద్భాగవతమ్)

తా॥ బ్రహ్మదేవుడు ఆదికాలమున వృక్షములు, సర్పములు, మృగములు, పక్షులు, దోమలు, చేపలు మొదలగు సమస్త ప్రాణికోట్లను సృజించి, అన్నిటిని పరిశోధింపగా వానిలో దేనికిని ఆత్మస్వరూపజ్ఞానమును తెలిసికొనెడు శక్తి లేకపోవుటచేత తన సృష్టియంతయు వ్యర్థమయ్యెనని తలంచి, చింతాపరవశుడై దీర్ఘముగా నాలోచించి తన తపశ్శక్తినంతయు కేంద్రీకరించి బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును కలుగజేసికొనుటకు తగిన శుద్ధాంతఃకరణముగల మానవుని సృష్టించి పరిశీలింపగా తన సృష్టి సార్థకమయినదని తలంచి మహానందమును పొందెను. కావుననే మానవజన్మము శ్రేష్ఠమనియు, ఈమనుష్యజన్మలోనే మోక్షమును సంపాదించుకొనవలయుననియు గురువు తెలిపెడు రహస్యము.

మూ॥ యథాదర్శే తథాత్మని
యథాస్వప్నే తథా పితృలోకే
యథాప్సుపరీవ దదృశే
తథా గంధర్వలోకే ఛాయా
తపయోరివ బ్రహ్మలోకే॥

(కఠోపనిషత్)

తా॥ ఏలాగున మానవునికి నిలువుటద్దమున తన శరీరము సంపూర్ణముగా స్పష్టముగా గనిపించునో, ఆలాగున ఈమానవజన్మమునకు బ్రహ్మమును సాక్షాత్కరించుటకు తగిన హృదయసృష్టి ఏర్పడియున్నది. పితృలోకములో గల సృష్టి యెటువంటిదనగా, స్వప్నములో (కలలో) కనినట్లు అస్పష్టముగానే యుండును. స్వర్గలోకములోగల సృష్టి ఎట్టిదనగా, ఏలాగున నీటిలో ప్రతిఫలించిన తన శరీరము అస్పష్టముగా, నల్లగా గోచరించునో, ఆలాగున దేవలోకములోగల దేవతల సృష్టియుండును. కట్టకడకు సత్యలోకమగు బ్రహ్మలోకములోగల సృష్టియు నిరూపింపబడుచున్నది. ఏలాగున అచ్చటనున్నవారికి ఎండలో గనపడిన నీడ నల్లగా అస్పష్టముగా గోచరించునో, ఆలాగున ఆలోకవాసులసృష్టియు నుండును. కావుననే మానవజన్మమున కింత యాధిక్యము కలుగుచున్నది.

నిలువుటద్దమువగ్గర నిలిచిన, తాను ధరించిన వస్త్ర ఆభరణాది చిహ్నములన్నియు స్పష్టముగా గోచరమగునట్లు పరమాత్మను సంపూర్ణముగా సాక్షాత్కరించుట మానవజన్మ హృదయసృష్టి యొకటి మాత్రమే తగినదిగా ఉన్నది. తక్కిన లోకవాసులందరును మరల భూలోకమున జననమొందియే భగవత్సాక్షా

త్కారజ్ఞానమును పొందవలసియుందురు. అట్టి మహత్తరమగు పుణ్యముచే గలిగిన మానవ జన్మయొక్క విలువను తెలియజాలకపోవు చున్నారు. (జగత్తు సృష్టి)

శ్లో॥ యథోర్ణనాభిః సృజతేగృహ్ణతే,
యథాపృథివ్యా మోషధయః సంభవంతి।
యథాసతః పురుషాత్ కేశరోమాని,
తథాక్షరాత్ సంభవతీహవిశ్వం॥
(ముండకోపనిషత్)

తా॥ సాలెపురుగు తనయందు వేరొకసహాయము లేకయే దారములను సృజించి, తిరిగి ఎట్లు తనరూపముగానే చేయునో, వృక్షలతాదులు భూమికి వేరుకానటువంటివై భూమియందెట్లు ఆ భూమి తమకు కారణము కానటువంటివై పుట్టుచున్నవో, బ్రతికియుండిన పురుషునివలన వానికి వేరగు జడములైన వెంట్రుకలెట్లు శిరోదేహములందు పుట్టుచున్నవో, ఆ ప్రకారము సమస్త జగత్తు నాశరహితమయిన ఆ పరబ్రహ్మమునుండి, అసహాయమై, అభిన్నమై, విలక్షణమై, ఈసంసారసమూహము నందుపుట్టుచున్నవి.

శ్లో॥ బృహచ్చ తద్దివ్య మచింత్యరూపం,
సూక్ష్మాచ్చ తత్సూక్ష్మతరం విభాతి।
దూరాత్సుదూరే తదిహాన్తికేచ,
పశ్యత్స్విహైవ నిహితం గుహాయాం॥
(పరబ్రహ్మస్వరూపమ్)

తా॥ ఆపరబ్రహ్మము సర్వత్రవ్యాప్తమైనిండియున్నది. అది అతిసూక్ష్మమగు ఆకాశమునకంటెను మిక్కిలి సూక్ష్మమైనది. ఇంద్రియాతీతమై స్వయంప్రకాశమైనది. మనస్సుచేత ధ్యానించుట కలవిగానిదై, చంద్రాదిత్యాది రూపములతో, ననేకవిధముల ప్రకాశించుచున్నది. ఆ పరబ్రహ్మము, అజ్ఞానులకు అతిదూరముగానున్నది, జ్ఞానులకు ఈదేహమందే మిక్కిలి సమీపముగా నున్నది. ఆత్మదర్శనము చేయుచున్న యోగులకు, ఈ దేహమందలి బుద్ధి గుహయందే ఉన్నది.

శ్లో॥ నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో
నమేధయా న బహునాశ్రుతేన।
యమేవైషవృణుతే తేనలభ్య
స్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతేతనూంస్వాం॥

తా॥ ఈ ఆత్మస్వరూపము వేదశాస్త్రార్థ్యయనమువలన కలిగెడి విశేషవక్తృత్వముచేతను, గ్రంథధారణాశక్తిచేతను, మిక్కిలి శ్రవణము చేతను, పొందుటకలవిగానిది. ఆత్మానుగ్రహము ఏ విద్వాంసునియందు ప్రసరించునో, అట్టి విద్వాంసుడు ఆత్మను పొందుచున్నాడు. ఇంతకు వేరొక యుపాయములేదు. ఆత్మస్వరూపమును పొందవలయుననెడి ఇచ్ఛచేత విద్వాంసుడు తరించుచున్నాడు. అట్టి సుకృతాత్మునకు ఈ ఆత్మ అవిద్యచేత కప్పబడని స్వకీయమగు ఆత్మతత్త్వమును ప్రకాశింపచేయుచున్నది.

ఆత్మతత్త్వము, ఉపనిషదుచ్చారణచేతను, ర్య, పరమేశ్వరానుగ్రహ పూర్వకమైన తత్త్వమసీత్యాది శ్రవణ, మనన, నిదిధ్యాసనములచేతనే లభించును. గౌడపాదీయ, మాండూక్య కారిక

శ్లో॥ అనాదిమాయయసుప్తో
యదాజీవః ప్రబుధ్యతే।
అజమనిద్ర మస్వప్న
మద్వైతం బుధ్యతే తదా॥

తా॥ అనాది మాయచేత నిద్రితుడగు జీవుడు ఎప్పుడు ప్రబోధమునుపొందుచున్నాడో, అప్పుడు పుట్టుక లేనట్టియు, తమోబీజరూప

మగు నిద్ర లేనట్టియు, అన్యథా గ్రహణరూప స్వప్నవిరహితమయినట్టియు, అద్వైతమగు ఆత్మతత్త్వమును తెలిసికొనుచున్నాడు.

అనగా – సంసారియగు జీవుడు బీజాత్మరూపమున, తత్త్వము నెఱుంగకపోవుటయే రూపముగా గలిగినట్టియు, అనాదికాలమునుండి ఉన్నదియును అగు మాయారూపస్వప్నముచేత నాకు ఇతడు తండ్రి నాకు ఈమెతల్లి, వీడు పుత్రుడు, వీడు మనుమడు, ఇదినాభార్య, ఇది నాయిల్లు, ఇవి నా పశువులు, భూములు, తోటలు, నేను వీనికి అధిపతిని, నేను సుఖిని, దుఃఖిని, చిక్కిపోతిని, నేను వీనిచేత పోషింపబడితిని, అని స్వప్నములను, స్వప్నజాగరస్థానములందు గాంచుచు, ఎప్పుడు నిద్రించునో, అప్పుడు వేదాంతార్థతత్త్వాభిజ్ఞుడును, పరమకరుణానిధియును అగు "సద్గురుమూర్తి" యొక్క తత్త్వమసీత్యాది మహావాక్యోపదేశ ప్రభావముచేత "ఆ బ్రహ్మమే నీవు అగుచున్నావు" అని ప్రబోధింపబడినపిదప, తన్ను నిత్య, శుద్ధ, ముక్త, ఆత్మతత్త్వమునుగా నెఱుంగుచున్నాడు.

ఈ ఆత్మతత్త్వస్వరూపుడగు తురీయునియందు బాహ్యముగాగాని, ఆభ్యంతరముగాగాని జన్మాది భావ వికారములులేవు. కనుకనే అజుడనంబడును. పరబ్రహ్మవిషయమును శ్రీ గౌడపాదాచార్యులు ప్రమాణపురస్సరముగనొక్కి వక్కాణించిరి. శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదుల గురువు శ్రీగోవింద భగవత్పాదాచార్యులు. శ్రీ గోవిందభగవత్పాదాచార్యుల గురువు శ్రీగౌడ పాదాచార్యులు, అవధూత శుక బ్రహ్మర్షికి ప్రియశిష్యుడు శ్రీగౌడ పాదాచార్యులు.

యోగదర్శన నిర్మాతయగు, పతంజలి మహర్షి శ్రీశంకరభగవత్పాదులతో సంభాషించినట్లును, శ్రీగోవిందభగవత్పాదులను గురువుగ స్వీకరింపవలసినదిగా ప్రబోధించినట్లును శ్రీశంకరవిజయమున కానవచ్చుచున్నది.

"తపఃస్వాధ్యాయేశ్వర
ప్రణిధానాని క్రియాయోగాః"

తా॥ తపస్సు, స్వాధ్యాయము, ఈశ్వరప్రణిధానము క్రియాయోగములనబడునని, పతంజలియోగదర్శనమున ప్రబోధించెను. శాస్త్రోక్తములైన ఉపవాస, వ్రత, పూజాదులే తపస్సు. మోక్షసాధకునకు తపస్సుచేయనిచే వాసనలు క్షీణింపవు. వాసనాత్రయము క్షయముకానిదే ఈశ్వరదర్శనము లభింపదు. ఈశ్వరదర్శనము లభింపనిదే జనన మరణ రూపమగు సంసారమునుండి ముక్తి లేదు. కావున మోక్షసాధకునకీ తపస్సు అవశ్య కర్తవ్యము. స్వాధ్యాయ మనగా – వేదాధ్యయనము, సద్గ్రంథపఠనము, ప్రణవజపము, లేక "ఓం నమః శివాయ" "ఓం నమో నారాయణాయ" అనెడు మంత్రజపములు.

ఈశ్వరప్రణిధాన మనగా – పరమేశ్వరునికి సమస్త కర్మల నర్పించి, తత్పరాయణుడై యుండుట. ఇదియే క్రియాయోగము. క్రియాయోగము నభ్యసించుచు, పరమేశ్వరధ్యానము నొనర్చినచో పంచక్లేశములు తొలగిపోయి అఖండానంద ఘనమగు సమాధి లభించును.

పంచక్లేశములు నశింపనిదే మోక్షము లేదు. యోగదర్శనము చూడుడు.

"అవిద్యా అస్మితా రాగ
ద్వేషాభినివేశాః పంచక్లేశాః"

తా॥ అవిద్య, అస్మిత, రాగము, ద్వేషము,

అభినివేశములను పంచక్లేశములని మహాయోగి పతంజలి మహర్షి పేర్కొనియున్నాడు. ప్రతి సాధకుడును వీని పాలిట బడుచుండును. ఈ పంచక్లేశములనుండి విడివడనిదే భక్తిపథమున గాని, యోగమార్గమునగాని ప్రయాణమును సాగింప వీలుండదు. వీని శక్తి అపారము. సాక్షాత్ దేవతలే వీనికి బానిసలైరి. మానవమాత్రులన నెంత? అవిద్యా అస్మితాదులు ఒకప్పుడు బీజభావమున, సూక్ష్మగతిని, నిద్రలో వలె అణిగియుండును. సమయముదొరకినప్పుడు మానవునిపై బడి హతమొనర్చును. అందుచేత వీనినుండి తప్పించుకొనుటకు ప్రతి సాధకుడును జాగరూకుడై యుండవలయును.

ఇప్పుడనుభవించుచున్నవానిని అనుభవించియేతీరవలెను. ప్రస్తుతము దీనిని తప్పించుకొను ఉపాయములేదు. కాని ఇకముందు మాత్రము ఈక్లేశములకు లోబడకుండ తగిన జాగ్రత్తను వహింపవలెను. జీవితకాలమంతయు పంచక్లేశములతో గడచిపోయిన యెడల, ఇక పరమేశ్వరుని ధ్యానించుటకు సమయమెప్పుడు లభించును?

అవిద్యయనగా ఏమో విచారింతము—

క్షణభంగురమగు జగత్తును నిత్యమని తలంచుట, అశుచి, అనాత్మయగు శరీరమును శుచి, ఆత్మయని తలచుట, దుఃఖమును సుఖమనియు చెడుదానిని మంచిదనియు ఎంచుట అవిద్యా ప్రభావమే. ఇది అవిద్యాజనితమగు క్లేశము. ప్రతిబింబ రూపమున పరమాత్మతో దీనికి గలిగిన సంయోగమువలననే ఈసృష్టిపైన పేర్కొనబడిన అస్మితాదులు దీనినుండియే జనించినవి. దృక్‌శక్తి, దర్శనశక్తి ఈ రెంటికిని భోగ్యభోక్తృత్వసంబంధమున్నది. దృక్‌శక్తి యనగా పురుషచైతన్యము, భోక్త. దర్శనశక్తి శుద్ధ సత్త్వగుణసంపన్నమగు బుద్ధి, భోగ్యము. ఈ రెంటియొక్క ఏకీభావమే అస్మిత. అసంగుడును, అకర్తయునగు పురుషుని భావమే అస్మితాజనిత క్లేశము. విషయసుఖములను అనుభవించు ఇచ్ఛయే, రాగము. ఒకప్పుడు అనుభవించిన సుఖములను మరల మరల అనుభవింపవలయునని తలంచుటయే అనురాగము. అనుభవించిన దుఃఖమునెడ గల్గు విరక్తియే ద్వేషము. దీనినుండియే క్రోధము ఉత్పన్నమగును. మరల మరల పుట్టుచు, చచ్చుచుండుటవలన గలిగిన మృత్యుభయము. బ్రతికియుండవలయునని తలంచుటయే అభినివేశము. ఈ పంచక్లేశ నాశముకానిదే మోక్షములేదు. మొదట తపస్సు, స్వాధ్యాయము, ఈశ్వరప్రణిధానములను క్రియాయోగమువలన వీనిని సూక్ష్మీకరించి, ధ్యానయోగబలమున మొదలంట పెరికి వేయవలెను. ఈ క్రియాయోగము మొదటిమెట్టు. ప్రతిసాధకుడును క్రియాయోగ మభ్యసింపవలెను.

శ్లో॥ తపసా ప్రాప్యతే సత్త్వం
సత్త్వాత్సంప్రాప్యతే మనః ।
మనసా ప్రాప్యతే హ్యాత్మా
హ్యాత్మాపత్త్యానివర్తతే ॥

తా॥ తపస్సువలన సత్త్వగుణ మభివృద్ధియగును. ఆత్మానాత్మ విచారజ్ఞాన మలవడును. సత్త్వగుణాధిక్యమువలన మనస్సు శుద్ధమగును. రాగద్వేష విహీనమగు శుద్ధమనస్సువలన ఆత్మస్ఫురించును. ఆత్మస్ఫూర్తివలన సంసారదుఃఖము నివర్తించునని సామవేదాంర్గత మైత్రేయ్యుపనిషత్తు ఘోషించుచున్నది.

శ్రీ ప్రేమానందస్వామి

శ్రీ సరస్వతుల చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు, బి.ఏ.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంస, తమ శిష్యులలో నార్గురను 'ఈశ్వరకోటు' లని వర్ణించుచుండిరి. ఈశ్వరకోటియనగా దైవాంశసంభూతుడనియు, నిరంతర బంధరహితుడనియు (డివైన్ అండ్ ఎవర్ ఫ్రీ) అర్థము. ఈ అంతశ్శిష్యకోటికి చెందిన వారు ప్రేమానందస్వాములు.

వీరు 1861 సం॥ డిసెంబరు నెల 10-వ తేదీ నాడు జన్మించిరి. వీరి స్వగ్రామము వంగదేశ మందలి హూగ్లీజిల్లాలోని ఆన్‌త్‌పూరు. కాయస్థకులమునకు చెందినవారు. తండ్రి తగు మాత్రము స్థితిమంతులు. లక్ష్మీనారాయణుడు కులదైవము. తలిదండ్రులిరువురును దైవభక్తి యుతులు. వీరికి ముగ్గురు కుమారులును, ఒక కుమార్తెయు గలరు. ప్రేమానందుల మొదటి పేరు బాబూరాం.

శ్రీరామకృష్ణులకు కలకత్తానగరమున బలరాంబోసను శిష్యులు కలరు. బాబూరాం తోబుట్టువగు కృష్ణభావినిని వీరు పెండ్లియాడిరి. ఇందువలన బాబూరాం కుటుంబమునకును, గురుమహారాజునకును సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడెను. తలిదండ్రులు భగవత్సేవానిరతు లగుటచే బాబూరామునకు ఆధ్యాత్మికవిషయములందు సహజముగనే శ్రద్ధ ఏర్పడెను. కాని, బాబూరాముని గొప్పగుణములన్నియు తలిదండ్రులవలననే ఏర్పడజాలినవి కావు. పూర్వజన్మవాసనయు గలదు. మాటలుకూడ సరిగ రాకముందే, ఎవరైనను వేడుకకు పెండ్లిమాటలాడిన, "అయ్యో!, నాకు పెండ్లిచేయకుడు, చేయకుడు! నేను నశించిపోవుదును" అని బాబూరాం ఆక్రందనమొనర్చును. పల్లెబడియందలి బాలురు ఇతనియందుంచిన ప్రేమకు కారణము సుగ్రాహ్యముకాకుండెను; ఆత్మీయప్రేమ. ఎనిమిదేండ్లప్రాయమునందే త్యాగమును, తపస్సునుఆబాలుని ఆదర్శములు.

శ్రీరామకృష్ణుని వచనామృతమును పుస్తకరూపమున మనకు ప్రసాదించి, మహోపకార మొనర్చిన శ్రీమహేంద్రనాథగుప్త (మ). ప్రధానోపాధ్యాయుడుగానుండిన కలకత్తా నగర మందలి మెట్రోపాలిటన్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్ (బడి) లో బాబూరాం చేరెను. శ్రీరామకృష్ణునితో సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడుటకు ఇది రెండవకారణము. సన్న్యాసాశ్రమమున బ్రహ్మానందు లనబరగిన రాఖాలును, బాబూరామును, ఒకేతరగతియందు చదువుచుండిరి. ఇదియు ఒక విశేషమే. ఈకాలమున ఏర్పడిన స్నేహము ఆజన్మాంతసంబంధముగ వెలసెను. రాఖాలు అప్పుడప్పుడు దక్షిణేశ్వరమునకు వెళ్లి, శ్రీరామకృష్ణుని సందర్శించుచుండెను. ఈ బాలుని మూలమునకూడ బాబూరామునకు గురుమహారాజుకీర్తి ఎరుకపడెను.

ఒకనాడు, బాబూరామును, రాఖాలును దక్షిణేశ్వరమునకు వెడలిరి. దారిలో రాందయాళుడను నతడును వీరిని గలసికొనెను. దక్షిణేశ్వరములో గురుమహారాజు తన్మయావస్థలో నుండెను. రాఖాలు ఆయనను చేయిబట్టి, జాగ్రత్తగ ఆయనగదికి గొనివచ్చెను.

మామూలుస్థితికి వచ్చినపిమ్మట, బాబూ రామునిజూచి, అతడెవ్వరని యడిగెను. బలరాముని బావమరదియని తెలియగనే, "అట్లి-చో, నీవు మాకును ఆత్మీయుడవే" అని పరమహంస సెలవిచ్చెను.

పిమ్మట బాబూరాముని సాముద్రికలక్షణములను శ్రీరామకృష్ణుడు పరిశీలించెను. అవి ఆయనకు నచ్చినవి. (అనగా ఆధ్యాత్మికోన్నతికి యోగ్యతను సూచించినవి). దక్షిణేశ్వరమందలి పంచవటి మున్నగు స్థలములన్నియు ఆబాలునకు పూర్వపరిచితములువలె తోచినవి! బాల్యమునందు తాను ఆదర్శస్థలమని కలలుగాంచిన తపోవనములవలె.

వారము రోజులతరువాత బాబూరాం మరల దక్షిణేశ్వరమునకు వెళ్లెను. అప్పుడు నరేంద్రునితో నతనికి బరిచయముగలిగెను. ఇతర భక్తులను సందర్శించెను. మొదటి నుండియు నరేంద్రు నాతడు చాల మెచ్చుకొనెను. నరేంద్రుని చూచినమాత్రముననే ఎల్లరకును ప్రేమ కలుగుచుండెను. శ్రీరామకృష్ణుని గొప్ప ప్రేమయు, పరిశుద్ధతయు, బాబూరాముని నానాటికి ఆకర్షించినవి. గురుమహారాజుతోడి సంబంధము ఈ జీవితమునందు ప్రారంభమైనదిగాదనియు, పూర్వజన్మ సంబంధమనియు బాబూరామునకు సువిదితమయ్యెను. బాల్యమునందలి తన మహాదర్శముల మూర్తీభావమే పరమహంసయని యాతడు కనుగొనెను.

గురుమహారాజును కలసికొనునపుడు బాబూరాం వయస్సు ఇరువదికి తక్కువే. ప్రపంచవాసన కొంచెమేని లేని పరిశుద్ధ శీలముగలవాడు. తన జీవితమంతయు ఒక బిడ్డనుబోలి అమాయికుడుగనే యుండెను. చెడు కార్యములను జేయుట యటుండగా, అట్టివున్నవనిగూడ అతడెరుగడు. అతని పవిత్ర శీలమునెరింగి శ్రీరామకృష్ణు డాతనియందు గొప్ప యభిప్రాయము గలిగియుండెను. ఒక దివ్యదర్శనమందు, కంఠాభరణమును ధరించిన దేవతవలె బాబూరాం గురుదేవున కగపడెను. దీనినిబట్టి అతని పవిత్రత ఆయనకు దెలిసెను.

ఈ కారణమునుబట్టియే శ్రీ రామకృష్ణు నెల్లప్పుడును కనుపెట్టియుండుటకు బాబూరాం తగినవాడని తక్కుంగల భక్తులు భావించిరి. బాబూరాం తనయొద్దనుండ ఆయనయు నభిలషించుచుండెను. గురుదేవుని సాంగత్యమువలన బాబూరాం ఆత్మచింతన తీవ్రమయ్యెను. చదువు పేలవముగ తోచెను; కావున క్షీణించెను. 1884లో ప్రవేశకపరీక్షయందు తప్పెను. గురుమహారాజు కిది తెలిసినప్పుడు ఆయన, "ఇంకను మంచిదయ్యెను; అతడు శృంఖలముల నుండి విడివడెను" అని చెప్పెను.

బాబూరాం తల్లి తనకుమారుడు పరమహంసయొద్ద నుండుటకు సంతోషముతో సమ్మతించెను. తనకుగూడ భగవత్సేవను ప్రసాదింపుమనియే వేడుకొనెను. అప్పటినుండి బాబూరాం గురుదేవుని మరి వదలలేదు. బాబూరాము తన ఆత్మకు చెలికాడు అని ఆయన చెప్పుచుండెను; అతనిని అంతగా ప్రేమించెను.

ప్రేమానందస్వాములు గురుదేవుని ప్రేమను తలచు శిష్యులకు వర్ణించుచుండును. యువక సన్న్యాసులనుజూచి, ఆయన యిట్లనును: "నేనుమిమ్ములను ప్రేమించుచున్నానా? లేదు; అట్లేయగుచో, మిమ్ములను ప్రేమపాశములచే కట్టివేయగలిగి యుందును. ఆహా, గురుదేవుడు మమ్ముల నెంతగా ప్రేమించెను! మేము దానిలో నొక నూరవవంతు గూడ మిమ్ములను ప్రేమించుటలేదు". బాబూరాముని జూచుటకు పరమ

హంస తఱచు కలకత్తా వెళ్లేను. అచట తన చేతులతో అపురూపవస్తువులను తినిపించును! బాబూరాం కలకత్తాను తన్ను విడిచి వెళ్లి యుండినచో, తఱచు ఆయన ఒక బిడ్డవలె విలపించును!

శ్రీరామకృష్ణుని ప్రేమయు, తీయని పలుకులును యువకశిష్యుని ఆత్మను సరిదిద్దుచుండెను. ఆయన జీవితమే ఒక పెద్ద యుపదేశమాయెను! ఆయన బోధనాపద్ధతులును అపూర్వములే! పేరు ప్రతిష్ఠలందు గురుదేవునకుగల బలమగు వెగటే శిష్యునకును గలిగెను. తనకుగూడ భక్తి తన్మయత్వము గలుగవలెనని శిష్యుడు గురుని వేడుకొనెను. బాబూరామునకై పరమహంస లోకమాతను ప్రార్థింపగా, ఆమె బాబూరామునకు జ్ఞానము సిద్ధించునుగాని, భావము (తన్మయత్వము) లభింపదని తెలియజేసెనట. గురుదేవు డిందులకు సంతసించెను.

గురుదేవుడు జబ్బుపడినపుడు, కాశీపూరులో బాబూరా మాతని కడుశ్రద్ధతో సేవించెను. ఆయన మరణించినపిమ్మట బరానగోరు నందలి సన్న్యాసమఠములో జేరెను. 1886–వ సంవత్సరము చివరను నరేంద్రనాథుడు (వివేకానందుడు) మున్నగు పరమహంసయొక్క శిష్యులందరు సన్న్యాసాశ్రమమును గైకొనిరి. ప్రేమదైవమగు రాధయొక్క అంశము కొంతమట్టుకు బాబూరామునందు గలదని గురుదేవుడు చెప్పియుండెనుగాన, అతనికి వివేకానందుడు ''ప్రేమానందు'' డను ఆశ్రమనామము నొసంగెను.

కొంతకాలము ప్రేమానందుడు మఠమున పూజను నిర్వర్తించుచుండెను. పిమ్మట ఉత్తర హిందూస్థానమున తీర్థయాత్ర యొనరించెను. బేలూరునకు మఠము మారినతరువాతకూడ ఆయనయే పూజను గావించుచుండెను. వివేకానందుని మృతితో, ప్రేమానందుల పవిత్ర-జీవితములో నొక నూతన ఘట్టము ప్రారంభమయ్యెను. వీరియందుగల పరిమితిలేని ప్రేమను, కరుణను, మార్దవమును, అఖండ శక్తిని, ప్రచండ భావోద్రేకమును ప్రపంచ మారోజులలో నెరుగనే యెరుగదు; నాచుట కాయన ఒక నెమ్మదైనట్టియు, నలుగురికంట బడనట్టియు సాధారణవ్యక్తియే. ఆయన పైబడిన పెద్ద బాధ్యతలు ఆయన వ్యక్తిత్వములోని అందమును, పరిపూర్ణతను సువిదితమొనర్చెను. రామకృష్ణమిషన్ వ్యవహారములను బ్రహ్మోసందులు గమనించుచుండిరి. ఇందుకొరకై ఆయన దేశమంతటను సంచారముగావింప వలసి యుండెను. కావున బేలూరు నందలి మఠముయొక్క పెత్తనము ప్రేమానందులకు సంక్రమించెను. మందిరమునందలి నిత్యపూజావిధానము, యువక బ్రహ్మచారులయొక్కయు, సన్న్యాసుల యొక్కయు తరిఫీదు, మఠమునకు చెందిన 'గృహకృత్యములు', భక్తులకును, అతిథులకును స్వాగతమొసంగి, వారికి ఆధ్యాత్మిక శిక్షణ నొసంగుట—మున్నగు నీ కార్యకలాపముతో ప్రేమానందులకు ఊపిరిసలుపనంత పనియుండెను.

తక్కిన శిష్యులందరికన్నను గూడ ప్రేమానందులు శ్రీరామకృష్ణుని ప్రేమగుణమును ప్రతిబింబించుచుండిరి. మఠమునకాయన 'తల్లి'. పాపులనుగూడ తల్లివలె ప్రేమించి, యుద్ధరించుచుండిరి. వారియందలి భక్తి, సేవాగుణములను—నిగూఢములై యుండినవానిని — ఆయన ప్రేమ శక్తి బయటకు గొనితెచ్చుచుండెను. ఈ శక్తిచే నాకర్షింపబడి భక్తులెందరో మఠమునందు గుమిగూడుచుండిరి. ఒక్కసారి వారిని కలిసి

కొనినమాత్రమున, వారియందు దాని ఫలితము ఎన్నటికిని గన్పట్టుచునే యుండెను. ఆయన మానవసేవనే దైవసేవగా పరిగణించుచుండెను.

తమ శిష్యులగు యువకులు అన్ని పనులను సామర్థ్యముతో నిర్వహింపగలిగియుండవలెనని ఆయన యభిలషించి, అందులకు సదా ప్రయత్నించుచుండెను. పూజ, వంట, గోసంరక్షణము, పారిశుద్ధ్యపుపని—అన్నిటిని వారు నేర్చియుండవలెను. పనిలో కొంచెము లోటుపాటును గూడ ఆయన గర్హించును. కాని అచిరకాలములోనే దానిని మరచి, క్షమించును. గురుదేవునివలెనే ఆయనయు తమయుపదేశములచేతకన్న, చేతలచేతనే శిష్యులకు మంచి గుణములను నేర్పుచుండెను. ఒకసారి ఒక మహమ్మదీయుని ఎంగిలాకును తదితరులు తీయుటకు ఇష్టపడనపుడు, తానే తీసివేసి, మార్గదర్శకులయిరి. వేరొకసందర్భమున నొక మహమ్మదీయుడు, అందరిలోనునున్న దైవమొక్కడే యని స్వామిజీ చెప్పుటవిని, తాను ముట్టిన వస్తువును వారు భుజింతురాయని ప్రశ్నించెను. వెంటనే ప్రేమానందు లట్లొనరించిరి.

ఆ పెద్ద మఠమునందు పలువిధములైన స్వభావములుగల భక్తులెందరోయుండిరి. కావున మఠవ్యవహారములను నడపుటలో స్వామిజీ ఎంతయో ఓర్పు, శాంతము, క్షమ చూపవలసియుండెను. తోడిసన్న్యాసితో వారొకపరి ఇట్లు సెలవిచ్చిరి: ''నాధ్యానమును, జపమును ముగించిన వెనుక, పూజాగృహముయొక్క మెట్లు దిగివచ్చునపుడు, గురుదేవుని మంత్రమును మరల మరల నుచ్చరించుచుందును — 'ఓర్చుకో, ఓర్చుకో, ఓర్చుకో ఎవరు ఓర్చుకొందురో, వారుందురు (జీవింతురు), ఎవరు ఓర్చుకొనరో, వారు నశింతురు''. గురుదేవుని చేతిపరికరమే (ఇన్స్ట్రుమెంట్) తామని వారి నమ్మిక. తమ ఉన్నతమగు ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమునకు ఫలితముగ, ఈ ప్రపంచమంతయు దైవికజ్యోతితో నిండియున్నటులను, చెడుగనునదే ఆజ్యోతిలో మటుమాయమైపోయినటులను ఆయన అనుభవము.

1918-వ సం॥ జూలై నె॥ 30-వ తేదీనాడు ప్రేమానందులు తనువును వీడిరి. వీరి వస్తువులు — జ్ఞాపకార్థమైనను దొరికినవి — ఒక ఖాళీసంచియు, కొన్ని పుస్తకములును మాత్రమే. తమ సౌఖ్యమును వారెన్నడును పాటింపలేదు. భారతజాతి ఔన్నత్యము వారి ఆదర్శము. ఇట్టి మహనీయులచే స్థాపింపబడినది గావుననే, నేడు రామకృష్ణమిషన్ (గోష్ఠి) ఒక మహావృక్షముగ వెలసి, భారతమున కలంకారప్రాయమై వెలయుచున్నది. దీనిచేత ఉద్ధరింపబడుట మనవంతు. జై! గురుమహారాజునకు జై!!

అబ్జదళముపైని అంబువు నిలదు,
నరుని జీవితమును నరయఁగా నంతె,
సాధుసంగతి నున్కి క్షణకాలమైనఁ,
బడవయై దాటించు భవసాగరమును।

త్రిమూర్తుల ఆధిక్యము

శ్రీ గురుభక్త పెద్దిభొట్ల కృష్ణశాస్త్రిగారు

పురాణములు పదునెనిమిది. ఇవి మూడు తరగతులుగా గుణభేదములనుబట్టి విభజింపబడినవి. త్రిమూర్తులలో విష్ణువు సత్త్వగుణ ప్రధానుడు. 1. విష్ణు, 2. నారదీయ, 3. భాగవత, 4. గరుడ, 5. పద్మ, 6. వరాహ ఇవిఅన్నియు సాత్త్వికములు, విష్ణుపురాణములు గనుక విష్ణువు మహాత్తునుగూర్చి యెక్కువగా చెప్పును. అందుచేత ''బ్రహ్మను శివుని'' గురించి వీనిలో తక్కువగా చెప్పబడెను. ఒక గుణము విజృంభించినపుడు తక్కిన రెండుగుణములయొక్క శక్తి తక్కువగా నుండుట సహజమే. కనుక విష్ణువుయొక్క మహత్త్వము ఎక్కువగా చెప్పుటకు కారణమైనదని గ్రహింపవలెను.

శివునకు శుద్ధతమస్సు హెచ్చు గనుక శివుని ఆధిక్యమునుగూర్చి 1. మత్స్య, 2. కూర్మ, 3. లింగ, 4. శివ, 5. స్కంధ, 6. అగ్నిపురాణములు ఘోషించును. ''బ్రహ్మ విష్ణు''వులనుగూర్చి వీనిలో తక్కువగా చెప్పబడెను.

బ్రహ్మకు రజోగుణము మెండు గనుక ''బ్రహ్మ'' విశేషమునుగూర్చి 1. బ్రహ్మాండ, 2. బ్రహ్మ, 3. వైవర్త, 4. మార్కండేయ, 5. భవిష్య, 6. వామన పురాణములు ఎక్కువగా శ్లాఘించును. తక్కిన విష్ణుశివులనుగూర్చి వీనిలో తేలికగా చెప్పబడెను.

ఇట్లు వ్రాయుటలో బేసబబేమియు లేదు. ఏలయన ఒక్కొక్క గుణధర్మ విశేషమును చెప్పవలసి వచ్చినపుడు ఆ గుణకియే అట్టి ధర్మమునకు విశేషముగా అవసరముండును. అట్టి స్థితిలో తక్కిన రెండు గుణశక్తులును పైచెప్పిన ధర్మమునకు ఉపయోగింపవు గనుక ఒకదానిని గురించి యీ గుణముకంటె చాలతక్కువ యని చెప్పుటలో నెంత సబబున్నదో మనకు బోధపడుచున్నది

ఉదాహరణము:—ఒకానొకడు కలెక్టరు హోదాలోను, చేరుమేను హోదాలోను, గృహస్థుగాను నుండెననుకొందము. కలెక్టరుగా పని అవసరమైనపుడు కలెక్టరే అధికుడు. ఆ పనికి చేరుమేనుగాని గృహస్థుగాని పనికిరాడు. అపుడు కలెక్టరు హోదాకు ఉభయులు లోబడి యుండవలసినవారే. అటువలెనే తక్కిన రెండు హోదాలును. ఇవి భేదమైనటువంటి హోదా శక్తి విశేషములుగాని చేయువాడు ఒకడే. కనుక భిన్నమైనశక్తులను ఒకదానితో ఒకటి పోల్చుట తప్పు. అసంభవము. ఒక క్లాసులో నున్నవారిని హెచ్చుతగ్గులు కనుపెట్టుటకు పోల్పవచ్చును గాని భిన్నక్లాసులలోనివారిని ఒకరితో నొకరిని పోల్చుటకు సమాన అంతస్తు లేదు.

ఇట్టి స్థితిలో శివు డెక్కువవాడని శైవులును, విష్ణువు ఎక్కువవాడని వైష్ణవులును దేవుని పేరుమీద కలహించి జీవితకాలము యావత్తు వ్యర్థము చేయుచు పాపము చేయించు అజ్ఞానమును చూడగా బహు శోచనీయమై యున్నది. ఇటువలెనే మతభేదములు! పెట్టుకొని కలహించి దేవుని పేరుమీద ఎంత రక్తపాతము చేయుచున్నారో మనకు తెలిసినదే కదా!

దేవు డొక్కడే. నామములు భేదము మతముల ముఖ్యమూలధర్మములు సమానమే. ఇది తెలిసికొనలేక స్వభావసిద్ధమైన బాహ్యభేదములను పురికొల్పుకొని మనుష్యు

లును (Individuals) జాతులును (Nations) కలహించి పురుషార్థ వృత్తులను అణగద్రొక్కి-రాక్షసత్వముచేత ప్రపంచమునకు అశాంతిని మనుష్యుల పురోభివృద్ధికి భంగమును కలుగ జేయుచున్నారు.

ఇట్టి అధర్మము సంపూర్తి అయిన పిమ్మట భగవంతుడు మహాయుద్ధములను కల్పించి మనుష్యునియందుండెడు అసురత్వమును నశింప చేయుటకై ప్రజాశాసనమును కావించి తుదకు ధర్మస్థాపనము చేయును,

ఉదాహరణము :— ఈ హెచ్చుతగ్గులను గూర్చి లింగపురాణమునుండి తీసికొందము. ఒకానొకప్పుడు బ్రహ్మ విష్ణువులకు వాగ్వాదము జరిగెను. అప్పుడు విష్ణువు బ్రహ్మను "వత్సా" అని పిలువగా "బ్రహ్మ" "నేను పితామహుడను గాని వత్సను గా"నని పలికెను. దానిపై "విష్ణువు" నా నాభికమలములోనుండి వచ్చితివి గనుక నీవు నాకుమారుడవు అని నుడివెను. ఇట్లు వాదము చేయుచుండగా వీరిరువురి మధ్యను స్థాణుజ్యోతి అనగా బ్రహ్మాండమైన స్తంభమువలె తేజోరూపము బయలుదేరెను. అప్పుడు దీని ఆద్యంతములు ఎవరు కనిపట్ట గలరో వారు గొప్పవారగుదురని శబ్దము వినబడెను, అప్పుడు బ్రహ్మ హంసరూపుడై యూర్ధ్వముఖముగా నెగిరెను. విష్ణువు వరాహరూపమై అధోముఖముగా దిగెను. తుద కిద్దరును ఆద్యంతములు కనిపట్టలేక భగ్నాశులై తిరిగి వచ్చిరి. అప్పుడు ఆకాశవాణి పలికెనట. "ఇది పరమశివుని లింగము. కనుక మీ రుభయులు కూడ దానికి లోబడవలసినవారే". కాని వీరిద్దరిమధ్య తగాయిదా తీరనే లేదు. అందుపైన బ్రహ్మ క్రింద పరుండియుండగా విష్ణువు వానినోటిలో ప్రవేశించి నాభికమలము ద్వారా పైకి వచ్చెనట. పిమ్మట విష్ణువు క్రింద పరుండగా బ్రహ్మ వాని నోటిలో ప్రవేశించి నాభికమలముద్వారా వచ్చుటకు రంధ్రము మూసికొనిపోయెనట. దానిపై విష్ణు మహత్తు ఎక్కువ యని అంగీకరించెనట. ఇది శైవపురాణములో చెప్పబడినది. ఇక్కడ శివుని ఆధిక్యము హెచ్చు అయినది. బ్రహ్మ కనీస మాయెను. ఏల? బ్రహ్మయొక్క ధర్మము (Duty) సృష్టితో పూర్తిగా ముగిసినందున వారిని విశేషముగా నీ సమయమందు చెప్పుటకు అవసరము లేదు. వారి కెక్కడను పూజ కూడ లేకుండుటకు కారణ మిదియే! కాని రెండుచోట్ల మాత్రము వారి దేవాలయము లున్నవట. 1. అజమీరుదగ్గర పుష్కర అను పట్టణములోను, 2. గుంటూరునొద్ద చేబ్రోలు లోను మాత్రమే యున్నవి. పిమ్మట అమలులో నున్న పని విష్ణువుది శివునిదియై యున్నది. వీ రిద్దరిలోను పై కథలవలన శివుని ఆధిక్యము హెచ్చు అని విష్ణు వంగీకరింపక తప్పినదికాదు, కాని ఆయన పని ఉన్నది గనుకనే బ్రహ్మ గర్భములోనుండి నాభికమలముద్వారా వచ్చుటకు కారణ మాయెను.

మనము విష్ణుపురాణము చదివిన యెడల విష్ణువొకానొకచోట అధికారిగానున్న శివుడు వాని ద్వారపాలకుడుగా నున్నట్టును వ్రాయబడి యున్నది. అటువలెనే బ్రహ్మపురాణము చదివినయెడల బ్రహ్మకు వారియుభయులపైన ఆధిక్యము ఎక్కువగా నున్నట్లు వ్రాయబడ్డది. ఈ పురాణము లన్నియు వ్రాసిన మహా 'కృష్ణ ద్వైపాయన వేదవ్యాసులవారు' విష్ణువు అపరావతారమై యుండినను ఇట్లు ఈ త్రిమూర్తులకును అధికారభేదములు వ్రాయుట శైవులకును వైష్ణవులకును ఎడతెగని కలహములు పెట్టుట కొరకేనా? పైన చెప్పిన సబబులతో మనము ప్రతి పురాణమును వివేకముతో పరి

శీలించినయెడల వీనిలో వ్రాసిన భేదము లన్నియు నిజమైన భేదములు కావనియు అవి యొకదానితో నొకటి పొత్తుపరచుటకు సఖ్య పరచుటకు బహు అనుకూలముగా నున్నట్లు మనకే బోధపడి ఈ ద్వేషములు శాఖాభేద ములు శుద్ధాజ్ఞానమువలన కలిగినవని మనము సిగ్గుపడుదుము.

ఇందునకు ఉదాహరణము:—అత్రి అను ఋషి గలడు. వాని భార్య అనసూయ. వారికి ముగ్గురు పుత్రులు, "సోమ, దత్తాత్రేయ, దూర్వాస ఆకాశవాణి పలికిన దేమన, "బ్రహ్మయే సోముడుగాను, విష్ణువే దత్తా త్రేయుడుగాను, శివుడే దూర్వాసుడుగాను నవతరించిరి". దీనిలోని సారస్య మేమనగా, అత్రి యనగా త్రిభేదములు లేనివాడు, కనుకనే ఆయన భార్య అనుశక్తి అనసూయ. అనగా అసూయలేనిది. ప్రేమస్వరూపురాలు. ప్రేమ అనగా ఏకత్వము. ఈ ముగ్గురున్ను అభిన్ను లైనప్పుడు (ఏకమైనప్పుడు) అసూయ యెట్లుం డును ? ఇటువలెనే పెక్కు ఉదాహరణములు మన గ్రంథములలో నున్నవి.

విష్ణుపురాణము రెండవ అధ్యాయము ఒకటవ అంశలో "జనార్దన" అను భగవంతుడు ఒక్కడే అని యున్నది. వీరు బ్రహ్మ విష్ణు శివు లను మూడు భేదములైన ఉద్యోగములు (శక్తులు)గలవారై యున్నారు. కనుకనే ఆయ నకు సృష్టి స్థితి లయ అధికార శక్తులు గలవని అభిప్రాయము. ఈ పురాణములోనే 8 వ అధ్యాయము ఒకటవ అంశలో విష్ణువే శివు డనియు ఆయన భార్య లక్ష్మియే గౌరి అనియు వ్రాయబడినది.

పద్మపురాణములో ఆదియందు విష్ణువునకు సృష్టిచేయవలయునని కోరిక గలిగి సృష్టి స్థితి లయ కారణభూతులైన మూడు వివిధశక్తులను వహించెను. ఈ సృష్టిని చేయుటకు వానియొక్క కుడిప్రక్కనుండి బ్రహ్మ వచ్చెననియు ఈ సృష్టిని రక్షించుటకు తన యెడమభాగము నుండి విష్ణువు వచ్చెననియు దానిని లయము చేయుటకు శివుడు తన నాభినుండి వచ్చెననియు వ్రాయబడెను. భాగవత పురాణము నాల్గవ స్కంధములో 7 వ అధ్యాయములో దక్షునకు హరి చెప్పిన హితబోధ ఏమనగా బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులకును తనకును అభేదమనియు వీరు ముగ్గురు తన ముఖములే అనియు ఈ సంగతి ఎవరు గ్రహించి నమ్మి జీవించెదరో వారికి శాశ్వత సుఖము కలుగుననియు చెప్పెను.

కల్కి లింగ తదితర పురాణములలో ఒకటి మూడు మూడు ఒకటి అనియు ఈ ముగ్గురు 'భేదములేని ఒకరే' అనియు స్థిరపరుపబడ్డది. ఉదాహరణము :— కుమ్మరి కుండను చేయునపుడు దానిని రక్షించు శక్తియు నశింప జేయు శక్తియు కుమ్మరియందు లేదా? అటు వలెనే దానిని నశింపచేయునపుడు తిరిగి ఆ కుండను చేయు శక్తియు రక్షించు శక్తియు వాని యందు లేదా? అటువలెనే రక్షించు శక్తి కుమ్మ రికి నుండగా తక్కిన రెండు శక్తులు లేవా?

ఒక్కొక్క శక్తి ఉపయోగింపబడినప్పుడు తక్కిన రెండు శక్తులు నిద్రించుచున్నవియే. అటువలెనే ఈ త్రిమూర్తులను గురించి మనము గ్రహింపవలెను.

కనుక ఏ శాఖవారు ఆయా శాఖాదేవుని భజించుటకు స్వేచ్ఛగలవారై తక్కినదేవులను భజించువారిని నిరసనచేయుట అజ్ఞానము, అధర్మము అని తెలిసికొని విశాలబుద్ధితో సోదర న్యాయములు స్థిరపరచుకొని వృద్ధి పొందుదురు గాక.

మాతృశ్రీ శారదా దేవి

[శ్రీమద్గంభీరానందవాణి]

౪

దివ్యజీవితంపు తొలి రుచి

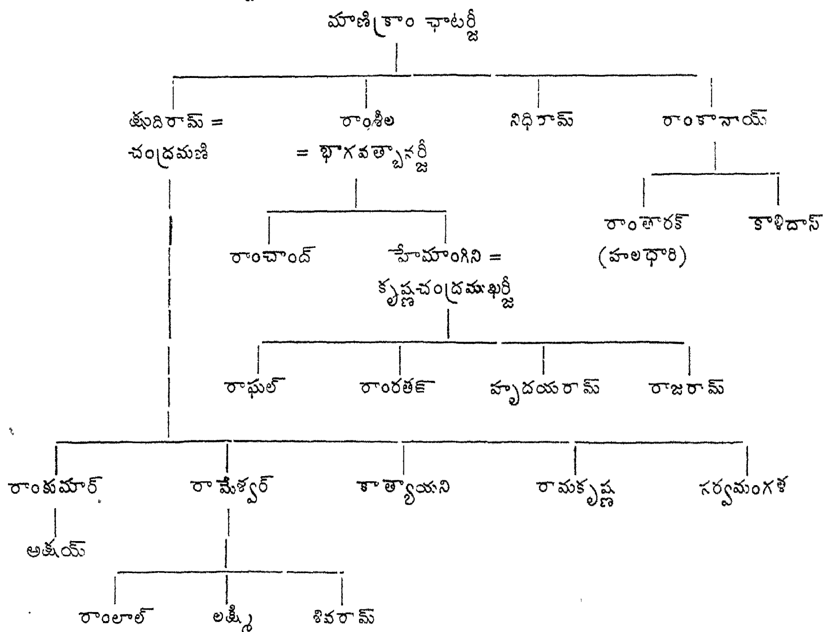
జయరామవాటిలో శారదామణిదేవికి పదునొకం డేండ్ల వయస్సు వచ్చు వఱకు ఆమె చరితమును తిలకించితిమి. ఈలోగా ఒక సంభవము ఘటిల్లినది. అది ముఖ్యము. దానిని పరికింతము గాక.

శ్రీరామకృష్ణుని మేనల్లుడైన హృదయరాం ముఖర్జి నివాసము సిహోడులో. అక్కడికి గురుదేవుడు తఱచు పోవుచుండెను. మాతృశ్రీ మేనమామలును అదే గ్రామాన ఉండిరి. ఇంతే కాదు. అచట ప్రాచీన శిల్ప పద్ధతులలో నిర్మితమైన గుడి ఒకటి ఉన్నది. అందు శాంతినాథు డను పేర శివుడు వెలసి యున్నాడు. ఏటేట అచట జరుగు ఉత్సవాలకు ఎక్కడెక్కడి పల్లెల వారును వత్తురు, కీర్తనల విందురు, యాత్రల(=వీధినాటకాల)ను కందురు. హృదయునింట అట్టి కీర్తన యొకనాడు జరుగుచుండెను. అప్పటి వింత సంభవ మొకటి — శారదాదేవి చాల పసి పిల్ల, ఒక మహిళ యొడిలో కూర్చుండి యుండెను. కీర్తన ముగిసిన తర్వాత వేడుకకై ఆ మహిళ శారదను "అమ్మాయి, ఇక్కడ ఇంతమంది సమావేశమై యున్నారు కదా, వీరిలో ఎవరిని వివాహమాడుట నీ కిష్టము" అని అడిగినది. శారద తన చిఱు చేతుల రెంటి నెత్తి, ఇంచుక దూరముననే కూర్చున్న శ్రీరామకృష్ణుని జూపె నట! అప్పుడు పెండ్లి అనిన ఏమో ఆమె ఎఱుగదు, కాని ఆమె హృదయము పొరవడదు. ఏ యదృశ్యశక్తి నాడు ఆమె చేతుల నటు చూః ్రేపించినదో, ఆ యదృశ్యశక్తియే ఆ హృదయకాంక్షితమును అనంతర కాలాన నెఱవేర్చినది.

అమ్మకు ఐదేండ్లు నిండి ఆఱవ యేడు వచ్చినది. దక్షిణేశ్వరమున శ్రీరామకృష్ణునకు ఇరువదిమూడవ యేడు నిండుచున్నది. అప్పుడు ఆయన ఆధ్యాత్మికౌత్సుక్యంపుసుడిలో తగుల్కొని యుండెను. ఆయన ప్రసాదింప నున్న యుగసందేశము వెలువడుటకై రూపు దాల్చుచున్న కాల మది. ఆయనకు స్వస్థత చెడినదనియు వెఱ్ఱెత్తినదనియు అజ్ఞానులు భ్రమించిరి. గోరంతలను కొండంతలనుగా చేసి ఆయన వింత నడవడిని వారును వీరును చెప్పుచుండగా

కామార్పుకురులో చంద్రమణీదేవి విన్నది. పాపము తన పెద్దకుమారుడైన * రామకుమారుని కోల్పోయిన దుఃఖమునుండి ఆమె ఇంకను పూర్తిగా తెప్పరిల్లి యుండ లేదు. ఆమె వెంటనే శ్రీరామకృష్ణుని ఇంటికి పిలిపించి అతని వ్యాధికి వైద్యులచే మందు లిప్పించెను. వైద్యులవలన గాని మందులవలన గాని ఎట్టి లాభమును లేక పోయినను, తఱచు కలిగిన దివ్యదర్శనానుభవాలచేత కాబోలు శ్రీరామకృష్ణునకు కొంత స్వాస్థ్యము ఏర్పడినది. చంద్రమణీదేవికిని ఇంచుక నెమ్మది చేకూరెను. తక్కిన వారివలెనే ఆమెయు 'ఐహికవస్తువులందలి అరతియే అతని వ్యాధికి కారణ' మనుకొని, తానును రామేశ్వరుడును కలిసి అతని కొక వధువును వెదకుటకు బయలుదేఱిరి. కాని వారి ప్రయత్నాలు ఫలింప వాయెను. ఈ సంగతి శ్రీరామకృష్ణునకు తెలిసెను. వింత ఏమనగా, పెద్దల సంకల్పమును అతడు ప్రతిఘటింప లేదు, సరి కదా, ఉత్సాహముతోను బాల్యోచిత సంతృప్తితోను "జయరామవాటిలో రామచంద్రముఖర్జీ యింటికి పోండి, నాకు వధువు కానున్నది† గడ్డిపరకచే గుఱుతిడబడి అచట ఉన్నది" అని చెప్పెను. సాభిప్రాయమైన యీ సూచన ననుసరించి, వధువు ఫలానా అని కనుగొనుట ఐనది. 1859 మే నెల ప్రారంభాన నొక యనుకూల దినమున ముహూర్తము నిర్ణయింప బడెను. ఆనాడు రామేశ్వరుడు రామకృష్ణుని వెంట నిడుకొని

* కామార్పుకురులోని ఛాటర్జీలు.

† ఇది చమత్కారము. పల్లెలలో వేల్పులకై ఉద్దేశింపబడిన పండును గాని విత్తనమును గాని గడ్డిలో చుట్టి ఉంచుట దేశాచారము.

జయరామవాటి చేరెను. *పెండ్లి యథావిధిగా జరిగి పోయెను.

తనపెండ్లినిగూర్చి మాతృశ్రీ ఈలాగు చెప్పి యున్నది -- "ఖర్జూరఫలాలు పండు కాలములో ఐనది నా పెండ్లి. పదిదినాలలోగా నేను కామార్పుకురునకు వెళ్లినప్పుడు ఖర్జూర ఫలాలను ఏరుకొంటిని. (ఆగ్రామస్వామి) ధర్మదాసు లాహా వచ్చి "ఈమెయేనా క్రొత్త పెండ్లికూతురు" అని అడిగినాడు. సూర్యతండ్రి (=తన పినతండ్రి ఈశ్వరముఖర్జీ) నన్ను కామార్పుకురునకు తన చేతులలో ఎత్తుకొని పోయెను".

పెండ్లినాటి సాయంకాలమే వరపక్షము వారు వధువుతోసహా కామార్పుకురునకు చేరి పోయిరి. చంద్రమణీదేవి వారిని యథావిధిగ ఆదరించినది. ఛాటర్జీలు పేదవారు, విభవాలకు ఓపరు, కావున వివాహానంతర కుటుంబసముదాచారాలును బంధుసంతర్పణయు పరిమితముగ నే జరిగినవి. ఇవి ముగిసినవో లేదో చంద్రమణీ దేవికి ఒకచింత కలిగినది. ఛాటర్జీలు కన్యాధనముగా మూడువందలరూపాయలు చెల్లించిరి. గౌరవార్థము కన్యకు తగిన నగలు పెట్టవలసి ఉండెను. అందుకై చంద్రాదేవి గ్రామస్వాములైన లాహాలయింటనుండి కొన్ని నగలను ఎరవు తెచ్చుకొని యుండెను. వీనిని వారికిప్పుడు ఇచ్చి వేయ వలెను. కాని అమాయికురాలైన ఆముద్దుపిల్ల యొడలినుండి ఆ నగలను ఒలిచికొనుటకు చంద్రాదేవికి మనస్సు ఒప్ప లేదు. అమ్మ పడుచున్న చిక్కును శ్రీరామకృష్ణుడు గ్రహించి "నాభార్య పసిది కాబట్టి నిద్ర పోవును, నిద్రలో ఆమెకు తెలియకుండనే నగలను తీసి యితును లే" అని ఒడంబఱచెను. నిద్రించుచున్న శారదకు కొంచెమైనను తెలియకుండురీతిని అతడు ఆ నగలను నేర్పుతో ఒలిచి యిచ్చి వేసెను. కాని మఱుదినము ప్రొద్దున మేని యందు నగలు లేక పోవుటను చూచుకొని, శారద ఒక్కొక్క యవయవమును చూపుచు "ఇక్కడ ఇక్కడ ఉన్న నగలు ఏమైనవి" అని అడిగినది. బిడ్డ పలికిన యా మాటలకు చంద్రాదేవికి కన్నుల నీరు నిండెను, బిడ్డను ఒడిలో కూర్చుండ బెట్టుకొని "అమ్మా, కొంతకాలములో ఇంతకంటె మంచి నగలను గదాధరుడు (= శ్రీరామకృష్ణుడు) నీకు చేయించి పెట్టును లే" అని ఊరడించెను. పిల్ల కొంత ఊరడిల్లినను, పినతండ్రి కోపించి శారద నెత్తుకొని జయరామవాటికి మరలి పోయి చేరెను.

ఈసారి శ్రీరామకృష్ణుడు స్వగ్రామమున రెండేండ్లు ఉండెను. పెండ్లికి రెండేండ్ల పిదప అత డొకసారి మామగారింటికి పోయెను. అందుంగూర్చి అమ్మ ఇట్లు చెప్పి యున్నది —— నేను ఏడేండ్లదాననుగ ఉన్నప్పుడు గురుదేవుడు జయరామవాటికి వచ్చెను. వధూవరులు వరునింటికి రెండవసారి పోవుట కలదు గదా. అప్పుడు ఆయన నాతో "ఎవరైన నీకు పెండ్లి ఎప్పుడైనది అని అడిగిన ఏడవసంవత్సరములో అన బోకుము, ఐదవయేట అని చెప్పుము" అనెను. రెండవతూరి ఇట్లు కామార్పుకురునకు చేసిన ప్రయాణమే పరిణయ మని ఆమె అను

---

* ఇరువదియేడు కొరవులతో మహిళలు ప్రదక్షిణించినప్పుడు శ్రీరామకృష్ణునిచేతి కంకణము నిప్పంటుకొని కాలిపోయినది. గురుదేవుని పనులు దుర్జ్ఞేయములు. తననిత్యశక్తి (=మాతృశ్రీ) తో తనకు సమాగమము ఘటిల్లగనే కంకణము కాలిపోవునట్లు ఆయనయే సన్నాగము పన్నినట్లున్నది. శ్రీ శ్రీరామకృష్ణపుంథి పుట 554.

కొను నేమో అని ఆయన అట్లు ఎచ్చరించి యుండును. గురుదేవునితో బాటు ఆయన మేనల్లుడు హృదయుడును వచ్చి యుండెను. పసిదైన తన అత్త సిగ్గుపడుచున్నను ఆమె కతడు పాదపూజ చేసినాడు. ఇది శారదకు జ్ఞప్తిలో ఉండినది. శారదాదేవి తలంపులలో అప్పటి కింకను ఎట్టి పరిపక్వతయు లేకున్నను గురుదేవుని బట్ట లుతుకుట ఆయనకు గాలి విసరుట మొదలగు సేవలు చేసెను. ప్రేక్షకులు చూచి ఆనందించిరి. జయరామవాటినుండి గురుదేవుడు మాతృశ్రీతో కామార్పుకురునకు ఏగెను. తర్వాత కొన్నాళ్లకు భగవత్సాక్షాత్కారమునకై సాధనల సముద్రమున మునుగుటకై గురుదేవుడు దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చివేసెను. మాతృశ్రీయు మరల జయరామవాటి చేరుకొని సరళ సుందర గ్రామ పరిసరాలలో తల్లిగారి ప్రేమావేక్షణలో ఉండెను.

ఆమె తన పదుమూడవ ఏట మూడవ మారును పదునాల్గవ యేట నాలుగవమారును కామార్పుకురునకు పోయెను. గురుదేవుడును తల్లి చంద్రాదేవియుం గూడ అప్పుడు దక్షిణేశ్వరమున నుండిరి. కామార్పుకురులో మాతృశ్రీ రామేశ్వరుని అతనిభార్యను బిడ్డలను గాంచెను. కామార్పుకూరునకు మాతృశ్రీ చేసిన యీ మూడవ నాలుగవ ప్రయాణాలకు నడిమి వ్యవధానము ఐదాఱునెలలు. నాలుగవ సారి ఆమె కామార్పుకురులో ఒకటిన్నర నెల లుండెను. తర్వాత మూడు నాలుగు నెలలు జయరామవాటిలోనే ఉండెను. 1867 లో గురుదేవుడును హృదయుడును (తాంత్రికసాధనాచార్యయైన) భైరవీబ్రాహ్మణియు కామార్పుకురునకు వచ్చి యున్నారను వార్త అందినది. మాతృశ్రీయును అక్కడికి పోవలసి వచ్చెను. పోయి గురుదేవునితో ఏడు నెలల కాల ముండెను.

కామార్పుకురులో ప్రశాంత ప్రకృతి సౌందర్యమును ఆరోగ్యమును గల పరిసరాలలో అంత కాల ముండుటచే, గురుదేవుని దేహస్థితి బాగుపడెను. అంతట ఆయన దక్షిణేశ్వరమునకు మరలి నూత్నోత్సాహముతో ఆధ్యాత్మిక సాధనలలో మగ్నుడయ్యెను. అన్నియు ముగిసి నెమ్మది గలిగిన పిమ్మట ఆయన మరల స్వగ్రామమునకు వచ్చుచును పోవుచును ఉండెను. ప్రతి వానకాలమును గ్రామములోనే గడపుచుండెను. ఏల యన తీవ్రసాధనలచే ఆయన సుకుమారశరీరము చాల దెబ్బతిన్నది. వాన కాలమున ఆయన దక్షిణేశ్వరమున ఉండరా దని వైద్యులు నిషేధించిరి. 1880 వరకును ఏఏట స్వగ్రామమునకు పోవుచునే యుండెను. 1867 నుండి 1880 వరకు నుండు దీర్ఘకాలములో అమ్మ ఎన్నిసార్లు కామార్పుకురునకు పోయినదో అప్పటి సంభవములు ఏవో తెలిసికొనుట కష్టము. ఆ కాలపు సంభవా లని అమ్మయు ఇతరులును కొన్నింటిని చెప్పుచున్నారు కాని వానిలో ఏవేవి ఎప్పుడెప్పుడు జరిగినవో కాలమును నిర్ణయించి చెప్పుట సాధ్యము కాదు. కావున కాలక్రమమును అంతగా లక్షింపక, అప్పటి సంభవాలను కొన్నింటిని తెలిపెదము. తర్వాత భైరవీబ్రాహ్మణికి సంబంధించిన ఐతిహ్యాలకు వత్తము.

తన పదుమూడవ యేట కామార్పుకురులో ఉండగా జరిగిన యొక యద్భుతసంభవమును అమ్మ భక్తులకు చెప్పి యున్నది. గురుదేవు నింటి వెనుక పల్లెరస్తా ఒకటి ఉన్నది. ఇంటి వెనుకవైపు వాకిలి స్త్రీల ఉపయోగార్థమే. కొంత దూరాన హల్దర్పుకు రను పెద్ద చెఱు

వున్నది. స్త్రీలు స్నానమునకు గాని నీరు తెచ్చుకొనుటకు గాని అక్కడికి పోదురు. పల్లె రస్తాలో పోవలెను. అక్కడక్కడ కొన్ని యిండ్లున్నవి. ఆ దినాలలో మహిళలు, ముఖ్యముగా ఉత్తమజాతికుటుంబాలవారు, స్వేచ్ఛగ తిరుగ రాదు, కావున సహజసాధ్వస మైన అమ్మకు అంత దూరము ఒంటరిగ పోవుట దుష్కరమే. వాకిలి దాటి బయటికి వచ్చి ఆమె "నేను పసిదానను; క్రొత్తగ పెండ్లి ఐన దానను. స్నానమునకు ఒంటరిగ ఎట్లు పోగలను?" అని తనలో అనుకొనెను. పాలుపోక నిలుచున్న ఆమె చూచుచుండగనే ఎనమండుగురు బాలికలు ఆమెను చేర వచ్చిరి. కావున ఆమె వీధిలోనికి వచ్చినది. వారిలో నలువురు ఆమెకు ముందు వైపు నడచిరి, నలువురు వెనుకవైపు నడచిరి. అందఱును చెఱువున కేగి స్నానపూజ తర్వాత అదే విధముగ మరలి వచ్చిరి. అమ్మ ఆ ఊరిలో ఉన్నన్ని నాళ్లును ఇట్లే జరిగినది. 'స్నానసమయానకు సరిగా ప్రతిదినమును వచ్చు ఈ బాలిక లెవరు' అను తలంపు ఆమెకు తఱచు గలిగెడిది. కాని ఆమె కేమియు అర్థము కాలేదు. మీ రెవ రని వారిని ఆమె అడగను లేదు.*

జయరామవాటిలో ఉన్న దినాలలోనే ఎంత పేదఱిక ముండినను పనుల ఒత్తిడి ఎంత ఉన్నను అమ్మకు చదువునందు ఎంత రుచి ఉండెడిదో మునుపే చెప్పి యున్నాము. ఆ దినాలలో సంపన్నకుటుంబాలవారికి కూడ తమ కూతుండ్రను పెద్ద చదువులు చదివింప వలె నను తలంపు లే దను విషయమును మనము స్మరింప వలెను. కావున శారదాదేవి చేసిన కృషి ఆమె యద్భుతోత్సాహమునకు తార్కాణము. తర్వాత మామగా రింట అననుకూలపరిస్థితులలో ఉన్నప్పుడు సైతము ఆమెకు ఆ ఉత్సాహము తగ్గ లేదు. అమ్మ చెప్పినది—"కామార్పుకురలో నేనును లక్ష్మియు† మొదటి వాచకమును చదువుచుంటిమి. మేనల్లుడు హృదయుడు నాచేతనుండి పుస్తకమును లాగి వేసి 'మహిళలు చదువను వ్రాయను నేర్చుకో కూడదు. తుదకు నవలలను నాటకాలను చదువుదురా ఏమి?' అనెను. లక్ష్మి, ఆయింటి పిల్లయే కాబట్టి పట్టు పట్టి తన పుస్తకమును ఇచ్చివేయక ఉంచుకొనెను. నేనును రహస్యముగా ఒక అణాకు మరి యొక ప్రతిని కొంటిని. లక్ష్మి పాఠములను బడిలో తాను నేర్చుకొని వచ్చి నాకు నేర్పెడిది". ప్రాయము వచ్చిన పిదప కూడ తనకు ఈ తృష్ణ ఉండిన దని అమ్మ ఇట్లు చెప్పినది—"నిజ మైన చదువు నేను చదివినది దక్షిణేశ్వరములో. గురుదేవుడు అప్పుడు వైద్యమునకై శ్యాంపుకూరులో ఉండెను. నేను ఒంటరిగా ఉంటిని. భావముఖర్జీగారింటి అమ్మాయి ఒకతె స్నానమునకు వచ్చుచుండెను. ఆమె చాల సేపుండెడిది, నాతో. స్నానమునకు వచ్చినప్పుడు ప్రతి దినము ఆమె నాకు పాఠములు నేర్పుచు పరీక్షలు సైతము జరుపు చుండెను. గుడితోట నుండి వచ్చు కాయకూరలను ఆకుకూరలను నేను ఆమెకు సమృద్ధిగా ఇచ్చుచుంటిని". ఈ యభ్యాస ఫలితముగ అమ్మకు రామాయణము వంటి పుస్తకాలను చదువ గల శక్తి వచ్చినది. కాని వ్రాయ గల శక్తి ఆమెకు అంతగా అలవడ లేదు. జీవితపు తుది దినాలలో సంతకమును

* లోకజననికి ఎనమండుగురు సఖు లున్నా రని హిందువుల విశ్వాసము.

† రామేశ్వరుని కూతురు, శారద కన్న దాదాపు పదేండ్లు చిన్న.

పెట్టుట సైతము సాధ్యపడ కుండెను. అనంతర దినాలలో ఒకశిష్యుడు ఆమె పేరును ఆమెచేతనే వ్రాయించి తీసికొన గోరెను, వ్రాయుటకు ఆమెయు ఒకవిధముగ ఒప్పుకొన్నది. తన పేరునకు అక్షరరూపము దాల్ప ఆమె ఎంత సేపు గిలికినను కుదుర లేదు. విసిగి, ఆ ప్రయత్నమును విడిచి పెట్టినది.

కామార్పుకురుకుటుంబమునుగూర్చి ఆమె ఎప్పుడు మాటాడినను ఆమాటలలో అత్త మామలపట్ల యథార్థమైన ప్రేమయు ఆదరమును ఉట్టిపడుచుండెడివి. మామగారినిగూర్చి గర్వముతో ఇట్లన్నది — "మా మామగారు బ్రాహ్మణాచారనిష్ఠులు; ఉత్సాహవంతులు ఎవరియొద్ద అనిన వారియొద్ద దానములు ప్రతిగ్రహింపరు. ఇంటికి తెచ్చి యిచ్చినను స్వీకరింప రా దను నియమ మొకటి సదా ఉండెను. మా అత్త మాత్రము ఎవ రైన దేని నైన రహస్యముగ తెచ్చి యిత్తు రేని, కైకొని, (ఇలు వేలు పైన) రఘువీరునకు నివేదించి, ప్రసాదము నెల్లరకును పంచిపెట్టుచుండెను. ఆ సంగతి తెలిసినప్పుడు మా మామగారికి చాల కోపము వచ్చెడిది. కాని ఆయన భక్తి చాల చుఱుకైనది. మఱియొక యిలువేలుపైన శీతాలామాత ఆయనతో సదా నడయాడుచుండెడిది. ప్రొద్దు పొడుచుటకు చాల ముందే ఇల్లు విడిచి పూలు కోయ నేగువాడుక. ఒకనాడు లాహాల తోటలోనికి పోయినాడట. అక్కడ తొమ్మి దేండ్ల అమ్మాయి ఒకతె "నాయనా, ఇటు వైపు రమ్ము, ఇటువైపు కొమ్మలలో పూవులు కొల్లగ ఉన్నవి. నేను కొమ్మను వంచి పట్టుకొనెదను, నీవు పూలను కోయుము" అన్నది. "ఈ వేళప్పుడు ఇక్కడ ఉన్నట్టి నీ వెవరవు తల్లీ" అని ఆయన అడిగెను. 'నేను, హాల్దార్ కుటుంబమునకు చెందిన దానను' అని ఆమె అన్నది. ఇట్టి స్వభావము గలవాడు కావుననే ఆయనయింట దేవుడు (=గురుదేవుడు) అవతరించినాడు". శారదాదేవి అత్తగారికి కూతురివలె పరిచర్య చేసి, ఛాటర్జీలకు సంబంధించిన ఐతిహ్యములను వారి జీవితములోవారు అనుభవించిన వివిధదశలను గూర్చి ఎంతో తెలిసికొన్నది. ఇట్లు శిక్షితయై, ఒకనాడు తన అత్తగారి వీపునకు నూనె రాచుచున్నప్పుడు, మామగారి ఆచారనిష్ఠను గురుదేవుని ఉదారపద్ధతులతో పోల్చి చూచుకొని చిఱునవ్వుతో "అట్టివంశమున జన్మించినను గురుదేవుడు ఒక *కైవర్త (రాణి రాస్మణి) నెలకొల్పిన గుడిలో పూజారి ఐనాడు" అన్నది.

అంతకుమునుపే తాను ఇంచించుక నేర్చుకొని యుండిన ఈత, పాట, కుట్టుట, గుడ్డలపై బుట్టాలువేయుట, వంట మొదలగు పనులలో అమ్మ కామార్పుకురులో ఉండగా పరిపూర్ణమైన నేర్పును గడించినది. ఈ కళలలో గాని ఇట్టి కళలలో గాని సామాన్య వైజ్ఞానికవిషయాలలో గాని ఆ కాలపు పల్లె పడుచులకు శిక్షణమే లేదు. తమ చేత నైనంతగా వారు సొంతముగ నేర్చుకో వలసినదే. సొంతముగ నేర్చుకొనుటకు అప్పటి సంఘపరిస్థితులు కరము అనుకూలములుగ ఉండినవి. సన్న్యాసులును బిచ్చగాండ్రును ఇంటింటి వాకిటను పాడు పాటలు ఉదాత్తార్థనిబిడములు, పురాణకథలు, వీధినాటకాలు తఱచు జరిగెడివి. వీని మూలమున పల్లెప్రజలకు ఆధ్యాత్మికోన్నతియు ఐహి

* నిజమునకు రాస్మణి కైవర్త కాదు, గొప్ప దైవ మాహిష్యజాతిదే. ఆజాతి వారి కైనను ఒకఛాటర్జీని తమ గుడిపూజారిగ బడయగనుట అరు దైన భాగ్యమే.

కానందమును గలిగెడివి. ఇట్టి వెన్నో మాతృశ్రీకి కలిగిన తొలిశిక్షణములో చేరి ఉన్నవి కాని దాని కొక సమగ్రరూప మిచ్చు తళుకు లొనగూర్చినది గురుదేవుడే. అనంతర కాలాన శిష్యుల తోడి ఆమె సంభాషణలలో సరళగాఢ శిక్షణంపు ముద్రయు, గ్రాహ్యములను గ్రహించి సర్వమును రూపుదాల్చు నట్టి వయస్సులో ఆమె కొనగూడిన మహాపురుషసంబంధమును తెల్లముగ వ్యక్తమగుచుండును.

అమ్మ కామార్పుకురుకు వచ్చినప్పుడు ఐహికముగను పారమార్థికముగను గురుదేవుడు ఆమెకు ఎన్నో విషయాలను నేర్పెను. మొదట ప్రేమచే ఆమె హృదయమును తన వశమొనర్చుకొని అందులోనికి తన యనుభవజ్ఞానము నంతటిని పోసినాడు. ఒకవైపు భోగవైరాగ్యమహిమచే స్వచ్ఛ మగు జీవితము నామె యెదుట బెట్టెను, స్థిరమైన శీలమును రూపొందించి తృష్ణను హెచ్చించి ఆయున్నత లక్ష్యమును మెట్టుమెట్టుగ అందుకొన నేర్పెను. వేఱొకవైపు ఆమెకు పెద్దల గౌరవించుట, ఇంటిలోని పిన్నల ప్రేమించుట, కుటుంబమున కంతటికిని అన్ని విధముల ఉపయోగపడుట మొదలగు నిత్యకృత్యములను గూడ నేర్పెను. పాఠబోధనము దేశమునకును కాలమునకును వృత్తికిని తగియుండవలె నను మామూలు లౌకిక దృక్పథముతోనే ఆయన నేర్పెను. కుటుంబములో గాని బయటగాని ఇతరులతో నడచుకో వలసిన పద్ధతిని బండి నెక్కునప్పుడు కాని అందుండి దిగునప్పుడు కాని ఏ వస్తువును మఱవకుండు నట్టి మెలకువను ఆయన ఆమెకు నేర్పును. ఆపాఠ్యావళి బహువిషయగర్భము అద్భుతము. అందు దీపములను సరిచేయుట కూరలకు సంబారమును కూర్చుట, తమ్ములపు ఖిల్లీలను సిద్ధపఱచుట — ఇట్టి చిన్న విషయాలను సైతము విడిచి పెట్టుట లేదు. సరళయు పవిత్రయు పారమార్థికపరయు భక్తిభరితయు నగు శారదకు ఆ పాఠశిక్షణము ఆనందకరముగను విషయబోధకముగను ఉండెను. ఆ శిక్షణములో పట్టుదల ఎంతో ఉన్నను స్వార్థపరత గాని కామము కాని లేనే లేదు. దానివలన అమ్మకు కలిగిన ఆనందమును ఆమెమాటలలోనే మనము మరింత బాగుగ అర్థము చేసికో గలము. ఒకసారి భక్తమహిళలతో ఆమె ఇట్లన్నది — "అప్పటినుండి నా హృదయమున ఆనందకలశము నొకదానిని నెలకొల్పుకొన్న ట్లైనది. తిరమును నిర్వికల్పము నైన యా దివ్యానందమును నా మనస్సు ఎట్లనుభవించెనో ఎంత అనుభవించెనో నేను మాటలలో చెప్ప లేను".

(సశేషము)

ధ్యానింపుమా పూర్ణు, నానందరూపు, మూర్తిరహితుని, జగస్మాల మా వాని,
చెవినుండి విను వాని, చేతమం దుండి చింతించు వానిని, జిహ్వలో నిల్చి
మాటాడు వానిని, మాట కతీతు, జీవములకు నెల్ల జీవ మా వాని,
స్తుత్యుఁ, బరాత్పరు, నిత్యుఁ, – దలంపు,

వార్తలు, విశేషాలు

౧

కొట్లాటవల్ల నష్టపడ్డ ప్రాంతాలకు శ్రీ రామకృష్ణమిషనువారి తోడ్పాటు కార్యక్రమ నివేదిక

రామనాథపురంజిల్లా, చెన్నరాష్ట్రం.

✤

అక్టోబరు తే 5 ది నుండి తే 14 ది వఱకు

శ్రీ ప్రియానంద సర్వజ్ఞానందస్వాములున్నూ కొందఱు వాలంటీర్లున్నూ మనమదురై చేరుకొని పాటిల్లిన నష్టమెంతో విచారించడం ప్రారంభించారు. తొలి సాహాయ్యము ముదుకులత్తూరుతాలూకాలోని కొగందర్, ఇళైయంబూరు, వీరంబల్, కర్నకుళం, ఇరుళంది, కొట్టై గ్రామాలకున్నూ, పరమకుడితాలూకాలోని అరుంగలం గ్రామానికిన్నీ అందింది. అక్కడ కాలిపోయిన యిండ్లు 331. ప్రజలు కట్టుబట్టలతో మిగిలారు. వారికి కట్టుకోను చెఱి ఒక బట్ట ఇయ్యడం ప్రథమావశ్యకమైంది. మొత్తం 631 చీరలు, 496 దోవతులు పంచిపెట్టబడ్డాయి. ఇళైయంబూరు వీరంబల్ అరుంగలం గ్రామాలలో 314 చాపలు పంచిపెట్టబడ్డాయి. శివగంగ తాలూకాలో 40 గ్రామాలలో 1451 ఇండ్లు తగలబడిపోయినై. తిరుప్పచ్చేరి మొలక్కుడి పాపముడై పుత్తూరు గ్రామాలలో గుడిసెల పునర్నిర్మాణానికై 3,525 వెదుళ్లు, 18,500 టెంకాయాకులదళ్లు ఇయ్యబడ్డాయి.

అక్టోబరు తే 15 ది మొదలు తే 20 ది వఱకు

ముదుకులత్తూరు తాలూకాలోని అన్ని గ్రామాలవారికిన్నీ, శివగంగపరమకుడితాలూకాలలోని మగజనాభాలో ఒకమూడోవంతు వారికిన్నీ వస్త్రసాహాయ్యం అందింది. ముదుకులత్తూరుతాలూకాలో కొగందను గ్రామంలోను, పరమకుడితాలూకాలో అరుంగలం గ్రామంలోను, శివగంగతాలూకాలో పుదుక్కుడిఇరుప్పు గ్రామాలలోను తప్ప ఇతరత్ర చాల వఱకు కుదురుపాటు కలిగింది. కీలతు వల్లా్రమాన మగవారి నందఱిని కోల్పోయిన కుటుంబాలు ఐదు. శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిగారు వారి నోదార్చి ఒక్కొక్క కుటుంబానికి వస్త్రాలు పదేసి రూపాయలు ఇచ్చారు. తూదై, కరుంగలం, కిల్లాని, కణ్ణారిరుప్పర్, శంబరయర్ నందల్, కనూర్, రాజగంభీరం, కల్పిరవు, ఉదయకుఱుంబంపట్టి, పాప్పాకుడి, పుదుక్కుడి, ఇమప్పు, అన్నవాశల్ కీలతీవల్ గ్రామాలలో 514 చీరలు 440 దోవతులు పంచిపెట్టబడ్డాయి. పెరంబచెట్టి, కర్నకుళం, శెరంద్రైకోట్టై, ఇరుళందిపట్టి, పాప్పాకుడి, తిరుప్పచ్చెట్టి గ్రామాలలో 2.920 వెదుళ్లును, 50 కట్టలు వెదురుబద్దలును ఇయ్యబడినవి. పెరంబచెట్టిలోను పంబట్టి పుదూరులోను 239 తాటిబద్దలున్నూ, పెరంబచెట్టిలో 10,300 దళ్లున్నూ పంచిపెట్టబడ్డాయి. పొల్లాచ్చి మధుర ప్రాంతాలనుండి ఈ వస్తువులు సంపాదించబడుతున్నాయి.

అక్టోబరు తే 21 ది నుండి తే 28 ది వఱకు

శివగంగ అరుప్పుకోట్టై తాలూకాలలోని 67 గ్రామాలవారికి 2,076 చీరలు 1,916 పంచెలు పంచిపెట్టబడినై. శివగంగతాలూకాలోని గ్రామాలకు 1,060 వెదుళ్లున్నూ 450

పోకబద్దలున్నూ కూడా ఇయ్యబడినై. రస్తాల లోని తాటిచెట్లనుండి ఆకులు కోసికొన అనుమతిచ్చి రామనాథపురంజిల్లాబోర్డువారు తోడ్పడ్డారు.

అక్టోబరు తే 29 ది నుండి నవంబరు తే 7 ది వఱకు

ముదుకులత్తూరు, పరమకుడి, శివగంగ, అరుప్పుకోట్టై తాలూకాలలో దెబ్బ తిన్న 125 గ్రామాలలో 122 గ్రామాలకు సహాయం అందింది. 1,006 క్రొత్తచీరలు, 922 క్రొత్త పంచెలు, 133 క్రొత్త పిల్లల చొక్కాలు, 24,850 తాటాకులు, 3,550 దళ్లు, 5,217 వెదుళ్లు, 4,820 వెదురు బద్దలు, 87 తాటి బద్దలు, 2,800 మంగుళూరు పెంకులు, 6 సెట్ల అల్యూమినియా పాత్రలు పంచిపెట్టబడ్డాయి. కాలిపోయిన యిండ్ల నన్నిటిని మళ్లా కట్టించాలని మిషనువారి సంకల్పం. అరుంగలంలో కొన్ని యిండ్ల పునర్నిర్మాణం ఇప్పటికే పూర్తి ఐంది. సొంతదారులు వచ్చి ప్రవేశిస్తున్నారు. త్వరలో వారికి పంట పరికరాలు ఈయబడుతై.

ఇప్పటికి మిషను వారు సప్లై చేసిన వస్తువుల మొత్తం వివరాలు — 4,176 క్రొత్త చీరలు, 3.774 క్రొత్తపంచెలు. 352 చాపలు, 145 పిల్లల ఉడుపులు క్రొత్తవి, 12,662 వెదుళ్లు, 8,557 వెదురుబద్దలు, 60,000 దళ్లు, 2,800 మంగుళూరు పెంకులు, 6 సెట్ల అల్యూమినియం పాత్రలు.

ధన సాధ్య మైన యీ సాహాయ్యకార్యక్రమానికి ఉదారమహాశయులు విరాళాలను మదరాసు రామకృష్ణ మఠమానేజరుగారి పేరటికి అందచేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీ కైలాసానందస్వామి,
మఠాధ్యక్షులు.

౨

భువనేశ్వరం, ఒరిస్సా

పిల్లలకు ఆదివారాలలో నీతిజ్ఞానపాఠాలను నేర్ప శ్రీరామకృష్ణమిషనువారి పాఠశాలలో అక్టోబరు తే 20 ది నాడు గవర్నరు వై. ఎన్. సుకథంకరుగారు ఉపన్యసించారు. మిషనువారి దేశీయ విదేశీయ కేంద్రాలలో జరిగే కార్యక్రమాలను, ముఖ్యంగా భానువారపాఠశాలను, దాని ఆవశ్యకతను ఆపన్నప్రాంతాలకు అందజేయబడే సహాయాన్ని గవర్నరుగారు కొనియాడారు —

శ్రీధరఘట్టం, రాయదుర్గంతాలూకా

శ్రీగురుదత్తాశ్రమంలో తే 24-9-57 ది మొదలు తే 3-10-57 ది వఱకు శరన్నవరాత్రోత్సవాలు శ్రీ పూజ్యపాద వైరాగ్యానంద స్వాములవారి యాజమాన్యాన వేదోక్తరీతి మహావైభవంతో జరిగింది.

గ్రంథసమీక్ష

శబరి

రచయిత్రి : రాష్ట్రభాషాప్రవీణ భోగరాజు చిట్టెమ్మ; ప్రాప్తిస్థానము : పూళ్ల వల్లభరాయడు, పూళ్ల పోస్టు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా; పుటలు : 103; వెల : ఒక రూపాయి.

భక్తిసంప్రదాయంలో భగవంతునకంటెను కూడ భక్తునకు పూజ్యత ఎక్కువ. రామాయణేతిహాసప్రసిద్ధభక్తమహిళలో శబరి ఉత్తమురాలు. ఆమెపావనజీవితగాథను కతిపయనూతన కల్పనలతో లలితపద్యములలో ప్రతిపాదించు ఈ చిన్న కావ్యం అభినందనార్హం.

శ్రవణభక్తి

కర్త : టి. నాగేంద్రరావుగుప్త; ప్రకాశకురాలు : గట్టి వేంకటలక్ష్మమ్మగారు, వివేకానందమందిరము, బుట్టయిపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా; పాకెట్ సైజు; పుటలు : 23; మూల్యము : భక్తి.

భక్తి నవవిధం. అందు మొదటిది శ్రవణం. దానివిశిష్టతను ప్రపంచించే ప్రశంసనీయోపన్యాసం ఈ చిన్న గ్రంథం లోని విషయం.

భక్తకన్నప్ప

[హరికథ]

కవి: శ్రీ కేశవతీర్థస్వామి; ప్రాప్తిస్థానం : శ్రీరామతీర్థసేవాశ్రమం, పిడుగురాల పోస్టు, గుంటూరు జిల్లా; పుటలు : 32; వెల : ఎనిమిదణాలు.

పొత్తపినాడుమండలంలో ఉడుమూరిలో చెంచుకులాన తిన్న డను పేర అవతరించి ఉత్కటభక్తిచే పరమశివునకు తన రెండు కన్నులను అర్పించి సాక్షాత్కారసిద్ధి గాంచి కన్నప్పనాయనా రను ప్రసిద్ధి నొందిన శివభక్తాగ్రేసరుని కథను మధుర గద్య పద్య గేయ సమ్మిశ్ర రూపాన శ్రీ కేశవతీర్థస్వామిగారు ఇందు ప్రతిపాదించారు. ఇది భక్తిరసగుళిక.

శ్రీజ్ఞానసద్గురుశతకము

రచయిత : స్వామి అమృతానంద; ప్రాప్తిస్థానము : కలగా సూర్యనారాయణరావు స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, పాలకొల్లు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా; పాకెట్ సైజ్; వెల తెలియదు.

జర్మనిలో డి. ఎస్. సి. పట్టమును ఇంగ్లండులో పి. ఎచ్డి. పట్టమును పొంది నేషనల్ ఫిసికల్ లాబొరేటరి అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగ ఉన్న పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీ జ్ఞానానందయతీంద్రుల స్తుతించు ఈ పద్యశతకమున కవిత్వధార దివిజగంగాప్రవాహమువలె నిరర్గళము, అమృతమధురము.

—ప్రభాకర్.

మదరాసు శ్రీరామకృష్ణమఠమున మాతృశ్రీ జయన్తి తిథిపూజ డిసంబరు నెల తే 13 ది నాడును బహిరంగోత్సవము డిసంబరు నెల తే 15 ది నాడును జరుగును.

బుద్ధ ఉవాచ

శ్రీ బుద్ధభగవానుడు లోకమున కొసగిన సందేశమునందలి ముఖ్యాంశములు ఏర్చి కూర్చి విడివిడిగా సులభశైలియందు ఈ గ్రంథమున ముద్రింపబడియున్నవి.

పాకెట్టు సైజు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల : 37 న. పై.

శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ
శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము

శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి — వీరు ముగ్గురును లోకమున కొసగిన సందేశమునందలి ముఖ్యాంశములు ఏర్చి కూర్చి విడివిడిగా సులభశైలియందు ముద్రింపబడియున్నవి. ఈ గ్రంథములలో జీవితమునందలి వివిధఘట్టములకు, వివిధవిషయములకు సంబంధించిన ఉపదేశములు గలవు. అందఱును చదివి తరింపగల చిన్న చిన్న పుస్తకములు.

పాకెట్టు సైజు (ప్రజ్వలముద్రణము) ఒక్కొక్కదాని వెల : 37 న. పై.

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ బ్రహ్మానందబోధనలు

(శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామి జీః

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

"శ్రీ రామకృష్ణదేవునియొక్క పారమార్థిక పుత్రుడు" అని పేరొంది, శ్రీ వివేకానంద స్వామితో ఇంచుమించు సమానౌన్నత్యము నొందిన భక్తిజ్ఞానసిద్ధుడగు మహాపురుషుని సవిస్తర జీవితమును, దివ్యోపదేశములును గల యీ గ్రంథము జిజ్ఞాసువుల కందఱకు అవశ్య పఠనీయము, మహోపకారకము.

త్రివర్ణముఖచిత్రము, శ్రీ రామకృష్ణునియొక్కయు, శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామియొక్కయు ఛాయాచిత్రములు గలవు.

344 పుటలు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల: రూ. 3-50

శ్రీ శారదాదేవి

రచయిత: శ్రీ నండూరి బంగారయ్యగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.

శ్రీ శారదాదేవి దివ్యజీవితము ఇందు వివరముగ, మనోహరభాషలో చిత్రింపబడి యున్నది. ఆమె హృదయము నెఱుంగగోరు భక్తులీ గ్రంథమును జదివి తీరవలయును! క్రొత్తవిషయ మెంతో సేకరించి కూర్పబడిన యద్భుత గ్రంథము.

144 పుటలు వెల : రూ. 1-25

ప్రాచ్యము, పాశ్చాత్యము

(శ్రీ వివేకానందస్వామి ప్రణీతము)

అనువాదకుడు:

శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

శ్రీ వివేకానందస్వామి వంగభాషలో వ్రాసిన "ప్రాచ్యఓ పాశ్చాత్య" యను గ్రంథమునకు ఆంగ్లానువాద మగు "The East and the West" కు ఇది తెనుగుసేత.

157 పుటలు వెల : రూ. 1-25

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గలవు.

జీవుడు : సంసారము ; మాయ, గ్రంథములు : గ్రంథులు, బాధగురువులు : బోధ గురువులు, తార్కికులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి ; సాధకులు : వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు, జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరంద పేశలములు, నిర్వృతికరములు.

... ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి...

—ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు పంచమ ముద్రణము ! వెల : రూ. 3-50

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు: శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమత నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించి యుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామ మందెనో, అందు సర్వసమ్మతమూలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంతరము లెట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమత నామ మెట్లు లేర్పడెనో విశదీకరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెనుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ... ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమమైనదని శిరసొగ్గి చెప్పవలసియున్నది. ...

—భారతజ్యోతి 12-4-1956.

168 పుటలు వెల : రూ. 1-25

ఆడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4